

**รายงานผลการติดตาม
โครงการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน
สร้างสุขผู้วัย พัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน
จังหวัดชัยภูมิ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568**

จัดทำโดย
คณะกรรมการจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านบริการวิชาการแก่สังคม

คำนำ

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการติดตามผลการดำเนินงานโครงการ “เสริมสร้างศักยภาพชุมชน สร้างสุขผู้สูงวัย พัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดชัยภูมิ ปีที่ 2” ซึ่งจัดขึ้นโดย มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดชัยภูมิ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ภายใต้การดำเนินงานใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

การจัดทำรายงานเล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนผลการดำเนินกิจกรรม ติดตามความก้าวหน้า วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ รวมถึงประเมินประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อชุมชน องค์กร และผู้เข้าร่วมโครงการ โดยอ้างอิงข้อมูลจากการปฏิบัติงานจริง ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์ การสังเกตภาคสนาม และข้อเสนอแนะของกลุ่มเป้าหมาย อันจะช่วยให้เห็นภาพรวมของผลลัพธ์ทั้งในด้านการพัฒนาศักยภาพชุมชน การยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงวัย และการต่อยอดวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการติดตามผลโครงการฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนชุมชนในพื้นที่ ในการนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจวางแผน และพัฒนาการดำเนินงานด้านบริการวิชาการให้มีความต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่ความยั่งยืนในอนาคตต่อไป

จัดทำโดย

คณะกรรมการจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านบริการวิชาการแก่สังคม

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมา	1
หลักการและเหตุผล	2
แนวทางการดำเนินงาน	3
วัตถุประสงค์	5
ขอบเขตของโครงการกิจกรรม	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 รายละเอียดโครงการสร้างสุขผู้สูงวัย	8
พัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืนที่ 2	
ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดชัยภูมิ	
บทที่ 3 ผลการประเมินการจัดโครงการสร้างสุขผู้สูงวัย	14
พัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืนที่ 2	
ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดชัยภูมิ	
บทที่ 4 ขอบเขตและวิธีการดำเนินการติดตามผลโครงการ 3 เดือน	34
ขอบเขตการติดตามผล	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	36
บทสรุป	37
บทที่ 5 วิเคราะห์ผลการติดตามโครงการฯ สรุปผลการศึกษา	38
อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
5.1 การติดตามผลการอบรมเรื่อง การพัฒนา	38
Packaging บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าเกษตร และ	
การทำตลาดออนไลน์สำหรับสินค้าเกษตรจากกลุ่ม	
วิสาหกิจชุมชนพืชสมุนไพรภูพระฤทธิ์	

	หน้า
5.2 การติดตามผลการอบรมหัวข้อเกษตรกรยุคใหม่ ภายใต้โลกดิจิทัล จากกลุ่มเกษตรกรหัวทะเล	47
5.3 การติดตามผลการอบรมหัวข้อการปลูกพืชด้วย เกษตรอินทรีย์สมัยใหม่ จากกลุ่มเกษตรกร	52
5.4 การติดตามผลการอบรมหัวข้อการปฐมพยาบาล พร้อมรับภัยพิบัติ จากกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลโคกเรณู (อสม.)	55
สรุปผลการติดตาม	58

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ยึดมั่นในพันธกิจด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน และสังคมอย่างต่อเนื่อง คือการให้บริการวิชาการในสาขาวิชาต่างๆที่มีการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยรามคำแหงไปสู่สังคมและท้องถิ่น โดยคาดหวังว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะความเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อมบริบทด้าน การศึกษาการส่งเสริมความรู้ให้ชุมชน สามารถพัฒนางาน สร้างอาชีพ เพื่อให้มีรายได้ เพิ่มขึ้น และมั่นคง สามารถพึ่งตนเองได้ มีความรู้ ความสามารถที่จะสร้างความก้าวหน้า ให้แก่ตนเอง ส่งผลให้ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การจัดโครงการกิจกรรมการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมเป็นไปตาม ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงกล่าวคือ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัด ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้จัดประชุมร่วมกับผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการ ผู้นำและสมาชิกเครือข่ายการเกษตร ของจังหวัดชัยภูมิ เพื่อระดม ความคิดเห็นและสรุปความต้องการอย่างแท้จริง ของท้องถิ่นเพื่อการรับบริการวิชาการ วิชาชีพ/องค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนชาวชัยภูมิ

โครงการกิจกรรมบริการทางวิชาการและวิชาชีพสู่ชุมชนชาวจังหวัดชัยภูมิ ครั้งแรกจัดขึ้นในปีงบประมาณ 2567 เมื่อวันที่ 26 - 28 เมษายน 2567 นั้น มหาวิทยาลัย รามคำแหงได้ใช้งบประมาณรายจ่ายจากรายได้ของมหาวิทยาลัย จัดโครงการเสริมสร้าง ศักยภาพชุมชน สร้างสุขผู้สูงวัย พัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดชัยภูมิ โดยมีกิจกรรมย่อยจำนวน 10 กิจกรรม มีผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 400 คน และใน ปีงบประมาณ 2568 ซึ่งเป็นการจัดโครงการเป็นปีที่ 2 เมื่อวันที่ 2-4 มีนาคม 2568 มีกิจกรรมจำนวน 8 กิจกรรม มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมดจำนวน 420 คน ตลอด ระยะเวลาที่ผ่านมามหาวิทยาลัยรามคำแหงได้พัฒนากระบวนการบริการวิชาการและ วิชาชีพแก่ชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ มีลักษณะเป็นการจัดการเรียนรู้ ในรูปแบบโครงการกิจกรรม ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ ไปใช้ได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม ตามความคาดหวังของมหาวิทยาลัย คือ นอกจากผู้เข้ารับ การฝึกอบรมจะมีความรู้ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีอาชีพแล้ว

ยังเป็นการเผยแพร่ความรู้ไปยังผู้อื่นในสายอาชีพเดียวกันที่ไม่มีโอกาสมาเข้าร่วมกิจกรรมกับมหาวิทยาลัย ซึ่งมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้รับความร่วมมือจากทุกคณะ ในการจัดอาจารย์และวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ เดินทางไปให้ความรู้ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ เพื่อถ่ายทอดกิจกรรมความรู้ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและบุคคลทั่วไป และเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่บูรณาการกับวิชาที่สอนด้วย

หลักการและเหตุผล

มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นสถาบันการศึกษาแบบตลาดวิชา ได้กระจายโอกาสทางการศึกษาสู่ภูมิภาคตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เพื่อให้โอกาสแก่บุคคลผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้สามารถเข้ารับการศึกษาโดยไม่ต้องละทิ้งถิ่นฐานภูมิลำเนา และตระหนักดีว่าในสังคมโลกแห่งการเรียนรู้นี้ มีกระบวนการเรียนรู้มากมายหลากหลายที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ความจำเป็นของการเรียนรู้ที่ทุกคนและทุกส่วนในสังคมมีความใฝ่รู้ และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นและมีความต่อเนื่องเป็นปกติวิสัยในชีวิตประจำวันของทุกคน เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ในทุกเวลา ทุกสถานที่ของคนทุกคน ในทุกสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

มหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ อำเภอบำเหน็จณรงค์ สาธารณสุขอำเภอบำเหน็จณรงค์ พัฒนาชุมชนอำเภอบำเหน็จณรงค์ เกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์ เทศบาลตำบลบ้านเพชร เทศบาลตำบลเทพสถิต องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทะเล องค์การบริหารส่วนตำบลโคกเจริญรัมย์ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกเพชรพัฒนาได้ร่วมกันจัดโครงการกิจกรรมการให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพสู่ชุมชนชาวจังหวัดชัยภูมิ โดยให้ความรู้ที่หลากหลายแก่ชุมชนในจังหวัด ตามความต้องการโดยให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับตนเองและชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะตระหนักว่าการเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ควรเป็นไปตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และสนับสนุนให้สังคมทุกส่วนและทุกระดับได้รับการเสริมสร้างการเรียนรู้เต็มศักยภาพและสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จะทำให้เกิดพลังชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็ง อันเป็นรากฐานที่มั่นคงในการเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีความยั่งยืนตลอดไป การประเมินผลการจัดโครงการกิจกรรมและการติดตามโครงการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน สร้างสุขผู้สูงวัย พัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดชัยภูมิ ปีที่ 2 นี้ จากการที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้จัดโครงการกิจกรรมโดยความร่วมมือจากหลากหลายคณะของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีการตรวจกายตรวจจิตพิชิตโรค (ตรวจสุขภาพจิต ภาวะซึมเศร้า

โรคเครียด และทดสอบสมรรถภาพทางกายเบื้องต้น) การเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย เรื่อง กฎหมายที่ดินการพัฒนา Packaging บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าเกษตร และการทำ ตลาดออนไลน์สำหรับสินค้าเกษตร การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (“ร้องรำทำเพลง สุขใจสำหรับผู้สูงวัยรางวัลประยุक्त” และ “เพลินเพลงภาษาอังกฤษ”) การเกษตรยุคใหม่ ภายใต้อิทธิพลดิจิทัล การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “เทคนิคการทำเกษตรอินทรีย์ยุคใหม่ (การ เตรียมวัสดุปลูกอย่างหลากหลาย)” การอบรมพิธีกรรมอาชีพ การให้ความรู้ เรื่อง การคัด กรองสายตาและการดูแลสุขภาพสายตาเบื้องต้น และการปฐมพยาบาลพร้อมรับมือ ภัยพิบัติ

แนวทางการดำเนินงาน

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานของโครงการ กิจกรรมบริการวิชาการและวิชาชีพแก่ชุมชนในจังหวัดชัยภูมิ โดยมีเป้าหมายใน การถ่ายทอดองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัยสู่ชุมชน เพื่อให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ ประโยชน์และต่อยอดในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ โดยมีขั้นตอนการ ดำเนินงาน ดังนี้

1. การประชุมระดมความคิดเห็นและสำรวจความต้องการของชุมชน

สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดชัยภูมิ มหาวิทยาลัย รามคำแหงได้ร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ หน่วยงานราชการในพื้นที่ และ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ อำเภอบำเหน็จณรงค์, สาธารณสุขอำเภอบำเหน็จ ณรงค์, พัฒนาชุมชนอำเภอบำเหน็จณรงค์, เกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, เทศบาลตำบล บ้านเพชร, เทศบาลตำบลเทพสถิต, องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทะเล, โคกเรียงมย์ และ โคกเพชรพัฒนา เพื่อประชุมระดมความคิดเห็น กำหนดแนวทางและลักษณะกิจกรรม บริการวิชาการที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่

2. การจัดโครงการและดำเนินกิจกรรม

ภายหลังการประชุมและสรุปความต้องการของชุมชน ได้มีการจัด กิจกรรมบริการวิชาการและวิชาชีพในรูปแบบหลากหลาย ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้สูงอายุ, อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.), เกษตรกร, กลุ่มแม่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะที่สามารถนำไปใช้ได้จริง เช่น

- การตรวจกาย ตรวจจิต พืชโรค (ประเมินภาวะสุขภาพจิตและร่างกายเบื้องต้น)
- การเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายที่ดิน
- การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ (Packaging) และการตลาดออนไลน์
- กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เช่น ร้องรำทำเพลง, เพลินเพลงภาษาอังกฤษ
- การเกษตรยุคใหม่และการเกษตรอินทรีย์
- การอบรมพิธีกรรมืออาชีพ
- การให้ความรู้เรื่องการคัดกรองสายตาและการปฐมพยาบาลรับมือภัยพิบัติ

3. การติดตามและประเมินผลโครงการ

หลังจากสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรม ได้มีการติดตามผลการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง รวมถึงการประเมินผลความพึงพอใจ และประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรม เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงโครงการในปีถัดไปให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4. การบูรณาการกับพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย

การดำเนินโครงการฯ มีการบูรณาการกับการเรียนการสอน โดยนำนักศึกษาเข้าร่วมในกิจกรรมเพื่อฝึกประสบการณ์จริง ทั้งยังบูรณาการกับงานวิจัย โดยอาจารย์ได้นำผลการวิจัยไปถ่ายทอดให้แก่ชุมชน หรือนำข้อมูลจากชุมชนกลับไปพัฒนาเป็นงานวิจัยใหม่ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่ตอบสนองความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังได้นำผลการประเมินโครงการกลับมาปรับปรุงแนวทางการจัดกิจกรรม และเผยแพร่ต่อเครือข่ายชุมชนอื่น ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

จากบทนำและแนวทางการดำเนินงานที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงให้ความสำคัญกับภารกิจด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาองค์ความรู้สู่พื้นที่ท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพิ่มศักยภาพของประชาชนในการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน การดำเนินโครงการในลักษณะนี้ถือเป็นกลไกที่สร้างความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่น โดยมีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน ครอบคลุมตั้งแต่การสำรวจความต้องการไปจนถึงการประเมินผล และยังเป็นการบูรณาการพันธกิจของมหาวิทยาลัยทั้งในด้านการเรียนการสอน งานวิจัย และการบริการวิชาการเข้าสู่สังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ชุมชนเกิดการพัฒนาและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว

วัตถุประสงค์

การติดตามและประเมินผลโครงการกิจกรรมการบริการวิชาการและวิชาชีพ แก่สังคม สำหรับเกษตรกรและประชาชนในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อ:

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินโครงการกิจกรรมบริการวิชาการและวิชาชีพ แก่ชุมชนในจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อประเมินผลการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมโครงการในด้าน สุขอนามัย สภาพแวดล้อม รายได้ และการประกอบอาชีพเสริม
3. เพื่อศึกษาการนำองค์ความรู้จากกิจกรรมไปใช้ในการพัฒนาชุมชน หน่วยงาน และเครือข่าย ตลอดจนผลสำเร็จของผลิตภัณฑ์ชุมชน
4. เพื่อศึกษารูปแบบและแนวทางในการสร้างเครือข่ายวิชาการในระดับ ภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ขอบเขตของโครงการกิจกรรม

โครงการ “เสริมสร้างศักยภาพชุมชน สร้างสุขผู้สูงวัย พัฒนาวิสาหกิจชุมชน อย่างยั่งยืน จังหวัดชัยภูมิ” ปีที่ 2 จัดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ ติดตามผลการจัดการองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดผ่านกิจกรรมอบรมต่าง ๆ และการนำ ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชุมชน ทั้งในด้านการเผยแพร่ความรู้ การสร้างรายได้ การลด รายจ่ายและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับพื้นที่

โครงการนี้ดำเนินงานโดยมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปีงบประมาณ 2568 ระหว่างวันที่ 2-4 มีนาคม 2568 ประกอบด้วยกิจกรรมหลักทั้งหมด 8 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย เรื่อง กฎหมายที่ดิน
มีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 50 คน
2. กิจกรรมการพัฒนา Packaging บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าเกษตร และ การทำตลาดออนไลน์สำหรับสินค้าเกษตร
มีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 40 คน
3. กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (“ร้องรำทำเพลงสุขใจ สำหรับผู้สูงวัย รำวงประยุกต์” และ “เพลินเพลงภาษาอังกฤษ”)
มีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 70 คน
4. กิจกรรมเกษตรยุคใหม่ ภายใต้โลกดิจิทัล
มีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 35 คน

5. กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “เทคนิคการทำเกษตรอินทรีย์ยุคใหม่ (การเตรียมวัสดุปลูกอย่างหลากหลาย)”
มีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 35 คน
6. กิจกรรมพิธีกรรมมืออาชีพ
มีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 40 คน
7. กิจกรรมการให้ความรู้ เรื่อง การคัดกรองสายตาและการดูแลสุขภาพสายตาเบื้องต้น
มีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 100 คน
8. กิจกรรมการปฐมพยาบาลพร้อมรับมือภัยพิบัติ
มีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 50 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการกิจกรรมการบริการวิชาการและวิชาชีพแก่ชุมชน ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ปีงบประมาณ 2568 รวมทั้งสิ้น 420 คน ประกอบด้วยกลุ่มผู้สูงอายุ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น

ในการติดตามผลและประเมินผลโครงการ ได้มีการใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มเป้าหมายหลัก ดังนี้

- 1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มพืชสมุนไพรลูกพระฤทธิ
หัวข้อกิจกรรม : การพัฒนา Packaging และการทำการตลาดออนไลน์สำหรับสินค้าเกษตร
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง : 10 คน
วิทยากร: คณะบริหารธุรกิจ และคณะเศรษฐศาสตร์
- 2) กลุ่มเกษตรกรตำบลหัวทะเล
หัวข้อกิจกรรม: การเกษตรยุคใหม่ ภายใต้โลกดิจิทัล
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง: 10 คน
วิทยากร: คณะศึกษาศาสตร์
- 3) กลุ่มเกษตรกรตำบลโคกเจริญ
หัวข้อกิจกรรม: การบริหารจัดการการปลูกพืชด้วยเกษตรอินทรีย์สมัยใหม่
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง: 10 คน

วิทยากร: คณะวิทยาศาสตร์

4) กลุ่ม อสม. ตำบลโคกเจริญรัมย์

หัวข้อกิจกรรม: การปฐมพยาบาลและการรับมือภัยพิบัติ

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง: 15 คน

วิทยากร: คณะสาธารณสุขศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นผู้ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมจริงในช่วงเวลาที่กำหนด และให้ข้อมูลในการติดตามผลอย่างครบถ้วน โดยการเก็บข้อมูลมีเป้าหมายเพื่อประเมิน ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมที่จัดขึ้น รวมถึงวิเคราะห์การนำองค์ความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงและการต่อยอดเพื่อพัฒนาชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาผลการดำเนินงานและการติดตามผลโครงการกิจกรรม บริการวิชาการและวิชาชีพแก่ชุมชนในจังหวัดชัยภูมิ คาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญ ต่อการพัฒนาโครงการในระยะต่อไป ดังนี้

1. ได้ข้อมูลที่สะท้อนผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมบริการวิชาการในพื้นที่จริง ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อการวางแผนและตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการ ปีถัดไป

2. ได้แนวทางที่ชัดเจนในการปรับปรุงกิจกรรมบริการวิชาการและวิชาชีพ ให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบ และวิธีการดำเนินงาน

3. ส่งเสริมให้เกิดการนำองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัยไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การลดต้นทุน และเพิ่มรายได้ในระดับชุมชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

4. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และกลไกการพึ่งพาตนเองของชุมชนผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้ และต่อยอดเป็นกิจกรรมหรือ ศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

บทที่ 2

รายละเอียดโครงการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน สร้างสุขผู้สูงวัย พัฒนาวิสาหกิจชุมชน อย่างยั่งยืน จังหวัดชัยภูมิ ปีที่ 2 ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดชัยภูมิ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ตามมติที่ประชุม ก.บ.ม.ร. วาระที่ 5.2 ครั้งที่ 3/2568 ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2568 ได้อนุมัติให้คณะกรรมการจัดทำแผนกลยุทธ์ ด้านบริการวิชาการแก่สังคม ดำเนินการจัดโครงการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน สร้างสุขผู้สูงวัย พัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดชัยภูมิ ปีที่ 2 ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดชัยภูมิ ระหว่างวันที่ 2 - 4 มีนาคม 2568 โดยมีกิจกรรมทั้งสิ้น 8 กิจกรรม ได้แก่

1. กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย เรื่องกฎหมายที่ดิน

เป็นการให้บริการวิชาการและวิชาชีพในหัวข้อกฎหมายที่ดิน ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับที่ดินสาธารณะประโยชน์ การทำโครงการในที่ดินสาธารณะประโยชน์ และอื่น ๆ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์สัจจวัฒน์ เรืองกาญจน์กุล จากคณะนิติศาสตร์ เป็นผู้รับผิดชอบ

2. กิจกรรมการพัฒนา Packaging บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าเกษตร และการทำตลาดออนไลน์สำหรับสินค้าเกษตร

ให้ความรู้และเทคนิคการทำตลาดออนไลน์ผ่านสื่อโซเชียล มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายและสร้างสื่อโฆษณาที่น่าสนใจ เพื่อเพิ่มศักยภาพ โอกาส และยอดขายสินค้าเกษตรในชุมชน โดยมีอาจารย์ปิยวัฒน์ ปิ่นประชาสรร (คณะบริหารธุรกิจ) และอาจารย์วิมลรัตน์ ศรีรัตนกุล (คณะเศรษฐศาสตร์) เป็นผู้รับผิดชอบ

3. กิจกรรม “ร้องรำทำเพลงสุขใจสำหรับผู้สูงวัย รำวงประยุกต์” และ “เพลินเพลงภาษาอังกฤษ”

เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านร่างกายและจิตใจของผู้สูงวัย โดยบูรณาการ ศิลปะการแสดงไทย ดนตรีสากล และดนตรีไทย ให้ผู้สูงวัยได้รับความรู้และความสนุกสนาน เพิ่มความมีชีวิตชีวา และพัฒนาสุขภาพกายใจ รวมทั้งเป็นการฟื้นฟูวัฒนธรรมพื้นบ้าน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและจีนผ่านเพลง โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ สัมภาวะผล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพอุษา ศรีเพริศ เป็นผู้รับผิดชอบ

4. กิจกรรมเกษตรยุคใหม่ ภายใต้โลกดิจิทัล

สอนการดูแลพื้นที่ชนิดดินที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช การใช้เครื่องมือตรวจคุณภาพดินและน้ำ การใช้ข้อมูลอุตุพยากรณ์และภูมิสารสนเทศในการติดตามสถานการณ์

พื้นที่เกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดผลกระทบต่อผลผลิต โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ อนุรักษ์ ภูมิโคกรักษ์ และอาจารย์ภัทรกุล ศิลปะรัตน์ เป็นผู้รับผิดชอบ

5. กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “เทคนิคการทำเกษตรอินทรีย์ยุคใหม่ (การเตรียมวัสดุปลูกอย่างหลากหลาย)”

ส่งเสริมการใช้วัสดุเหลือทิ้งในภาคเกษตรกรรม เช่น ฟางข้าว แกลบ และ มูลสัตว์ ผ่านการแปรรูปเป็นวัสดุปลูกต้นทุนต่ำ โดยอุปกรณ์พิเศษที่พัฒนาขึ้น ช่วยลด ต้นทุนและส่งเสริมความยั่งยืนในการทำเกษตรอินทรีย์ โดยอาจารย์จิรเวธน์ เพ็ชรสุทธิ เป็นผู้รับผิดชอบ

6. กิจกรรมพิธีกรรมอาชีพ

เน้นพัฒนาทักษะการพูดและบุคลิกภาพสำหรับพิธีกรรมอาชีพ เพื่อยกระดับ ทักษะการสื่อสารและสร้างชื่อเสียงให้กับตัวเองและหน่วยงาน โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อภิสิทธิ์ ศุภกิจเจริญ และนางสาวภัทรมน สุคนธ์ทรัพย์ เป็นผู้รับผิดชอบ

7. กิจกรรมการให้ความรู้ เรื่องการคัดกรองสายตาและการดูแลสุขภาพ สายตาเบื้องต้น

ให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการคัดกรองและดูแลสุขภาพสายตาสำหรับผู้สูงวัย เพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีในระยะยาว โดยอาจารย์ฐิติกา เกะหมาน เป็นผู้รับผิดชอบ

8. กิจกรรมการปฐมพยาบาลพร้อมรับมือภัยพิบัติ

เสริมสร้างทักษะการประเมินสถานการณ์ฉุกเฉินและการช่วยเหลือ ผู้บาดเจ็บ ณ ที่เกิดเหตุอย่างถูกต้องและทันท่วงที เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแล ช่วยเหลือต่อไป โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุ สุราข เป็นผู้รับผิดชอบ

วิทยากรบรรยาย

หัวข้อกิจกรรม	วิทยากร
กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย เรื่อง กฎหมายที่ดิน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สัจจวัฒน์ เรืองกาญจน์กุล (นต.)
กิจกรรมการพัฒนา Packaging บรรจุ ภัณฑ์สำหรับสินค้าเกษตร และการทำ ตลาดออนไลน์สำหรับสินค้าเกษตร	อาจารย์ปิยวัฒน์ ปิ่นประชาสรร (บธ.) อาจารย์ดร.ศรัญญา เนียมฉาย (บธ.) อาจารย์ดร.ดารณี พลอยจั่น (บธ.) อาจารย์วิมลรัตน์ ศรีรัตนกุล (ศศ.) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนิดา พิมพ์โคตร (ศศ.) อาจารย์กิตติศักดิ์ ศรีแจ่มดี (ศศ.)
กิจกรรมการพัฒนาคณาภพชีวิตของ ผู้สูงอายุ (“ร้องรำทำเพลงสุขใจสำหรับผู้สูง วัย รำวงประยุกต์” และ “เพลินเพลง ภาษาอังกฤษ”	ผู้ช่วยศาสตราจารย์อาจารย์ สัมภาวะผล (ศป.) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนพัฒน์ เกิดผล (ศป.) ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิสากร บุญเลิศ (ศป.) อาจารย์อมรินทร์ หมอกอ่อน (ศป.) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ช่อทิพย์ ภู่มณี (ศป.) อาจารย์อนุวัฒน์ เขียวปราง (ศป.) อาจารย์ไอยเรศ งามแฉล้ม (ศป.) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพอุษา ศรีเพริศ (มษ.) รองศาสตราจารย์เอมอร ดิสปัญญา (มษ.) อาจารย์แก้วกัลยา อภัยบัณฑิตกุล (มษ.)
กิจกรรมเกษตรยุคใหม่ ภายใต้โลกดิจิทัล	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐกานต์ ภูมิโคกรักษ์ (ศษ.) อาจารย์สมกมล รักวีระธรรม (ศษ.) อาจารย์อภิษฐา ยอดยิ่ง (ศษ.) อาจารย์ภัทรกุล ศิลปรัตน์ (ศษ.)
กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “เทคนิคการทำเกษตรอินทรีย์ยุคใหม่ (การ เตรียมวัสดุปลูกอย่างหลากหลาย) ”	อาจารย์จิรวรรณ เพ็ชรสุทธิ (วท.)
กิจกรรมพิธีกรรมอาเซียน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาณุฤทธิ์ สารสมบัติ (สม.) ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิริติ คชนทวา (สม.) อาจารย์ชลธิชา รอดกันภัย (สม.)

หัวข้อกิจกรรม	วิทยากร
กิจกรรมการให้ความรู้ เรื่อง การคัดกรอง สายตาและการดูแลสุขภาพสายตาเบื้องต้น	อาจารย์ฐิติกา เกาะหมาน (ทศ.) ผู้ช่วยศาสตราจารย์โชติกา พูลสนาม (ทศ.) อาจารย์ภัทรกร ถาวรกลีวัฒนกุล (ทศ.)
กิจกรรมการปฐมพยาบาลพร้อมรับมือภัย พิบัติ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุ สุราช (สส.) อาจารย์ณัฐพร ปิ่นทอง (สส.) อาจารย์เกวรินทร์ นิติกรณ์ (สส.)

กิจกรรมทั้งหมดจัดขึ้นโดยเน้นการเรียนรู้และพัฒนาแบบผสมผสาน ได้แก่

- การฝึกอบรม (Active Learning) กระตุ้นการเรียนรู้ให้สนุกสนาน
 - การให้ความรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดีย เช่น คลิปวิดีโอ Youtube
 - กิจกรรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ลงมือทำจริง
 - การสรุปถอดบทเรียน
- หลังสิ้นสุดแต่ละกิจกรรม จะมีการประเมินผลวัดความรู้ ความเข้าใจ

ความสามารถ และความพึงพอใจของผู้เข้าร่วม

ประมวลภาพกิจกรรมประกอบการอบรม

บทที่ 3

ผลการประเมินการจัดโครงการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน สร้างสุขผู้สูงวัย พัฒนา
วิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดชัยภูมิ” ปีที่ 2
เมื่อวันที่ 2 - 4 มีนาคม 2568

ณ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดชัยภูมิ

การประเมินผลโครงการ เรื่อง “เสริมสร้างศักยภาพชุมชน สร้างสุขผู้สูงวัย พัฒนา
วิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดชัยภูมิ” ดำเนินการเก็บข้อมูลของผู้เข้าร่วมโครงการฯ
จำนวนทั้งสิ้น 455 คน โดยมีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 99 ชุด คิดเป็นร้อยละ
21.76 เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับ การประเมินผลโครงการฯ ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างความเสมอภาคทางสังคม
สร้างและขยายโอกาสทางการศึกษา / การบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมอย่าง
ต่อเนื่อง ประกอบด้วย

1. มูลค่าผลกระทบทางสังคม ชุมชน และคุณภาพชีวิต
2. จำนวนชุมชน/ท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง เข้าไปช่วยพัฒนา
3. จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่เผยแพร่องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือของชาติ
หรือให้บริการวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม ข้อมูลโดยสรุปดังนี้

ตารางที่ 1 ภาพรวมที่มาของรายได้ผู้ตอบแบบสอบถาม (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ที่มาของรายได้	จำนวน	ร้อยละ
1. เงินเดือน / ค่าจ้างรายวัน	60	46.15
2. รายได้จากการขายของ / ผลผลิตทางการเกษตร	50	38.46
3. เงินบำนาญ / บำนาญ	4	3.08
4. รายได้จากค่าเช่าทรัพย์สิน (ที่ดิน, บ้าน ฯลฯ)	2	1.54
5. รายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มภายในชุมชน	1	0.77
6. เงินจากบุตรหลาน	3	2.31
7. อื่น ๆ	10	7.69
รวม	130	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่าแหล่งรายได้หลักของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เงินเดือน/ค่าจ้างรายวัน 46.15% และ รายได้จากการขายของหรือผลผลิตทางการเกษตร 38.46% ซึ่งทั้งสองกลุ่มนี้รวมกันเกิน 80% ของที่มารายได้ทั้งหมด สะท้อนว่าชุมชนส่วนใหญ่ยังพึ่งพารายได้จากการทำงานและเกษตรกรรมเป็นหลัก ในขณะที่รายได้จากเงินบำเหน็จ/บำนาญ (3.08%) และรายได้จากทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่าที่ดินหรือบ้าน (1.54%) มีสัดส่วนน้อยมาก แสดงว่าผู้ตอบส่วนใหญ่ยังอยู่ในวัยทำงาน และยังไม่ได้พึ่งพิงรายได้จากบำนาญหรือทรัพย์สินมากนัก นอกจากนี้ รายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มภายในชุมชนมีสัดส่วนต่ำ (ไม่เกิน 3%) แสดงถึงความหลากหลายของแหล่งรายได้ที่ไม่กว้างขวางนัก และสะท้อนภาพรวมรายได้ที่เน้นการทำงานและเกษตรกรรมเป็นหลัก

เมื่อเปรียบเทียบกับกันแล้ว รายได้ประจำจากการทำงานยังคงเป็นฐานที่มั่นคงที่สุดตามด้วยรายได้เสริมจากเกษตรกรรม ขณะที่แหล่งรายได้อื่น ๆ มีบทบาทน้อย ซึ่งอาจเป็นโอกาสให้ชุมชนพัฒนารายได้ทางเลือกเพิ่มเติมในอนาคต

ตารางที่ 2 ภาพรวมเงินออมของครัวเรือน

เงินออมของครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
1. มีเงินออม	63	63.64
2. ไม่มีเงินออม	36	36.36

จากตารางที่ 2 ซึ่งแสดงถึง สถานะการออมของครัวเรือน จากผลการสำรวจพบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มีเงินออม โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 63.64 ที่ระบุว่า “มีเงินออม” ขณะที่ ผู้ตอบอีก 36 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36 ระบุว่า “ไม่มีเงินออม”

ข้อมูลนี้สะท้อนให้เห็นว่า ถึงแม้จะมีครัวเรือนที่สามารถจัดการรายรับรายจ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถออมเงินได้ในระดับหนึ่ง แต่ในอีกด้านหนึ่งก็ยังมีครัวเรือนกว่า 1 ใน 3 ที่ไม่มีเงินออมเลย ซึ่งแสดงถึงความเปราะบางด้านเศรษฐกิจของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะในช่วงที่อาจเผชิญกับเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ เช่น ภัยพิบัติ โรคระบาด หรือปัญหารายได้ไม่แน่นอน

ตารางที่ 3 ภาพรวมเงินออมของครัวเรือน

หนี้สินครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
1. มีหนี้สิน	82	82.83
2. ไม่มีหนี้สิน	17	17.17

จากตารางที่ 3 ซึ่งแสดง สถานะด้านหนี้สินของครัวเรือน จากผลการสำรวจพบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ยังคงมีภาระหนี้สิน โดยมีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 82.83 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ระบุว่าครัวเรือนของตน “มีหนี้สิน” ในขณะที่มีเพียง 17 คน คิดเป็นร้อยละ 17.17 เท่านั้นที่ระบุว่า “ไม่มีหนี้สิน”

ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึง ภาระทางการเงินของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งยังคงอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาควบคู่กับข้อมูลการออมในตารางก่อนหน้า พบว่าบางครัวเรือนอาจมีเงินออมแต่ยังมีหนี้สินควบคู่กันไป หรือในบางกรณีไม่มีเงินออมและยังมีภาระหนี้ ทำให้เกิดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจและส่งผลต่อความมั่นคงของครัวเรือนในระยะยาว

ตารางที่ 4 จำนวนผู้เข้าร่วมที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกิจกรรม

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1. กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย เรื่อง กฎหมายที่ดิน	17	17.17
2. กิจกรรมการพัฒนา Packaging บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าเกษตรและการทำตลาดออนไลน์สำหรับสินค้าเกษตร	8	8.08
3. กิจกรรมการพัฒนาศูนยภาพชีวิตของผู้สูงอายุ “ร้องรำทำเพลงสุขใจสำหรับผู้สูงวัย รำวงประยุกต์ และเพลินเพลงภาษาอังกฤษ”	10	10.10
4) กิจกรรมเกษตรยุคใหม่ ภายใต้โลกดิจิทัล	20	20.20
5) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “เทคนิคการทำเกษตรอินทรีย์ยุคใหม่ (การเตรียมวัสดุอุปกรณ์อย่างหลากหลาย)	8	8.08

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
6) กิจกรรมพิธีกรรมมืออาชีพ	11	11.11
7) กิจกรรมการให้ความรู้ เรื่อง การคัดกรองสายตาและ การดูแลสุขภาพสายตาเบื้องต้น	15	15.15
8) กิจกรรมการปฐมพยาบาลพร้อมรับมือภัยพิบัติ	10	10.10
รวม	99	100.0

จากตารางที่ 4 จากการสำรวจผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 99 คน พบว่ากิจกรรมที่ได้รับความนิยมสูงสุด คือ “กิจกรรมเกษตรยุคใหม่ ภายใต้โลกดิจิทัล” โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามถึง 20 คน หรือร้อยละ 20.20 แสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่มีความต้องการเรียนรู้และพัฒนาด้านเกษตรกรรมที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่อย่างชัดเจน รองลงมา คือ “กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย เรื่อง กฎหมายที่ดิน” มีผู้ตอบร้อยละ 17.17 ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของการทำความเข้าใจเรื่องสิทธิที่ดินและกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาและจัดการที่ดินในชุมชน

นอกจากนี้ “กิจกรรมการให้ความรู้เรื่องการคัดกรองสายตาและดูแลสุขภาพสายตาเบื้องต้น” และ “กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ” ได้รับความนิยมในระดับที่น่าพอใจ (ร้อยละ 15.15 และ 10.10 ตามลำดับ) แสดงให้เห็นถึงความตระหนักในเรื่องสุขภาพและการยกระดับคุณภาพชีวิตในกลุ่มประชากรต่างช่วงวัย ในส่วนของกิจกรรมทักษะอาชีพ เช่น “กิจกรรมพิธีกรรมมืออาชีพ” และ “กิจกรรมการปฐมพยาบาลพร้อมรับมือภัยพิบัติ” ก็ได้รับความนิยมในระดับปานกลาง โดยสะท้อนความต้องการพัฒนาทักษะและเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนา Packaging สำหรับสินค้าเกษตรและการอบรมเชิงปฏิบัติการเกษตรอินทรีย์ยุคใหม่ มีผู้เข้าร่วมน้อยที่สุด (ร้อยละ 8.08) อาจเนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้หรือยังไม่เห็นความสำคัญในด้านนี้มากนัก

ตารางที่ 5 ภาพรวมความคาดหวังด้านเศรษฐกิจ และด้านคุณภาพชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ประเด็น	ความคาดหวัง		
		($\bar{X}$)	(S.D)	แปลความ
ประโยชน์จากการอบรมกิจกรรม		3.81	0.93	มาก
ด้านเศรษฐกิจ				
1.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น	3.60	0.98	มาก
2.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถสร้างอาชีพใหม่	3.73	0.97	มาก
3.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิต	3.79	0.90	มาก
4.	สามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน	4.14	0.81	มาก
ภาพรวม		3.81	0.78	มาก
ด้านคุณภาพชีวิต				
5.	มีความสุขในชีวิตประจำวัน	4.22	0.72	มาก
6.	ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	4.20	0.81	มาก
7.	สุขภาพทางกาย จิตใจ	4.27	0.68	มาก
8.	เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ความสามัคคี และความเข้มแข็งของคนในชุมชน	4.33	0.67	มาก
ภาพรวม		4.26	0.59	มาก
ภาพรวมด้านเศรษฐกิจ-ด้านคุณภาพชีวิต		4.01	0.61	มาก

จากตารางที่ 5 จากการสอบถามความคาดหวังของผู้เข้าร่วมกิจกรรม พบว่าโดยรวมทุกคนมีความคาดหวังในระดับ “มาก” ว่าการอบรมจะช่วยให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ยรวม 4.01 จาก 5.00) โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ และด้านคุณภาพชีวิต

ด้านเศรษฐกิจ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมคาดหวังว่า หลังจากได้รับการอบรมแล้วจะช่วยเพิ่มรายได้ในครัวเรือน (คะแนนเฉลี่ย 3.60) และสร้างโอกาสในการมีอาชีพใหม่ (3.73) นอกจากนี้ยังคาดหวังว่าการอบรมจะช่วยให้สามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าหรือผลผลิตทางการเกษตรได้ (3.79) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเพิ่มรายได้และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ อีกทั้งยังมีความคาดหวังสูงสุดในเรื่องการนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้คนในชุมชน เพื่อช่วยกันพัฒนาอย่างยั่งยืน (4.14) แสดงถึงความตั้งใจและความรับผิดชอบต่อชุมชนร่วมกัน

ด้านคุณภาพชีวิต ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความคาดหวังในเรื่องคุณภาพชีวิตสูงกว่าด้านเศรษฐกิจเล็กน้อย โดยคาดว่าจะมีความสุขในชีวิตประจำวันมากขึ้น (4.22) ความสัมพันธ์ในครอบครัวจะดีขึ้น (4.20) สุขภาพกายและจิตใจแข็งแรงขึ้น (4.27) รวมถึงความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน มีความสามัคคีและความเข้มแข็งมากขึ้น (4.33) ซึ่งสะท้อนว่าผู้เข้าร่วมเห็นว่าการอบรมไม่ใช่แค่เรื่องของรายได้เท่านั้น แต่ยังช่วยส่งเสริมให้ชีวิตโดยรวมมีความสุขและมีความสุขมากขึ้น

สรุปภาพรวม กล่าวคือ ความคาดหวังโดยรวมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับสูงทั้งในเรื่องเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมไม่เพียงแต่ต้องการพัฒนาด้านรายได้และอาชีพ แต่ยังให้ความสำคัญกับความสุข ความสัมพันธ์ในครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชนด้วย

ตารางที่ 6 ความคาดหวังด้านเศรษฐกิจ และด้านคุณภาพชีวิต จำแนกตามกิจกรรม (เผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย เรื่อง กฎหมายที่ดิน)

ข้อ	ประเด็น	ความคาดหวัง		
		($\bar{X}$)	(S.D)	แปลความ
ประโยชน์จากการอบรมกิจกรรม		3.71	0.59	มาก
ด้านเศรษฐกิจ				
1.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น	3.06	0.97	ปานกลาง
2.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถสร้างอาชีพใหม่	3.06	0.97	ปานกลาง
3.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิต	3.41	0.80	ปานกลาง
4.	สามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน	3.94	0.75	มาก
ภาพรวม		3.37	0.67	ปานกลาง
ด้านคุณภาพชีวิต				
5.	มีความสุขในชีวิตประจำวัน	4.18	0.64	มาก
6.	ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	4.29	0.59	มาก
7.	สุขภาพทางกาย จิตใจ	4.12	0.60	มาก
8.	เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ความสามัคคี และความเข้มแข็งของคนในชุมชน	4.12	0.60	มาก
ภาพรวม		4.18	0.55	มาก
ภาพรวมด้านเศรษฐกิจ-ด้านคุณภาพชีวิต		3.76	0.43	มาก

จากตารางที่ 6 จากการสอบถามผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม “เผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย เรื่อง กฎหมายที่ดิน” พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความคาดหวังในระดับ มาก ต่อประโยชน์โดยรวมที่คาดว่าจะได้รับจากการอบรม (ค่าเฉลี่ย 3.71) โดยเฉพาะในด้านการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง และการถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านเศรษฐกิจ ผู้เข้าร่วมมีความคาดหวังอยู่ในระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม 3.37) โดยให้คะแนนความคาดหวังในประเด็นการเพิ่มรายได้ครัวเรือน และการสร้างอาชีพใหม่อยู่ที่ระดับปานกลางเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 3.06) อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมให้คะแนนความคาดหวังในประเด็น “สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน” ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 3.94) สะท้อนถึงการมองว่ากิจกรรมนี้แม้จะไม่เกี่ยวกับทักษะอาชีพโดยตรง แต่มีคุณค่าทางสังคม และสามารถต่อยอดประโยชน์ในระยะยาวได้

ด้านคุณภาพชีวิต ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความคาดหวังในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ยรวม 4.18) โดยเฉพาะในเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว (4.29) ความสุขในชีวิตประจำวัน (4.18) และความสามัคคีในชุมชน (4.12) แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมเห็นว่าความรู้ทางกฎหมายสามารถช่วยสร้างความมั่นคง ความเข้าใจในสิทธิของตนเอง และลดปัญหาความขัดแย้งในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 7 ความคาดหวังด้านเศรษฐกิจ และด้านคุณภาพชีวิต จำแนกตามกิจกรรม (กิจกรรมการพัฒนา Packaging บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าเกษตรและการทำตลาดออนไลน์ สำหรับสินค้าเกษตร)

ข้อ	ประเด็น	ความคาดหวัง		
		($\bar{X}$)	(S.D)	แปลความ
ประโยชน์จากการอบรมกิจกรรม		4.13	0.64	มาก
ด้านเศรษฐกิจ				
1.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น	4.13	0.64	มาก
2.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถสร้างอาชีพใหม่	4.50	0.53	มากที่สุด
3.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิต	4.25	0.71	มาก
4.	สามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน	4.13	0.83	มาก
ภาพรวม		4.25	0.61	มาก

ข้อ	ประเด็น	ความคาดหวัง		
		($\bar{X}$)	(S.D)	แปลความ
ด้านคุณภาพชีวิต				
5.	มีความสุขในชีวิตประจำวัน	4.50	0.53	มากที่สุด
6.	ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	4.50	0.53	มากที่สุด
7.	สุขภาพทางกาย จิตใจ	4.50	0.53	มากที่สุด
8.	เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ความสามัคคี และความเข้มแข็ง ของคนในชุมชน	4.62	0.52	มากที่สุด
ภาพรวม		4.53	0.51	มากที่สุด
ภาพรวมประโยชน์จากการอบรมฯ ด้านเศรษฐกิจ-ด้านคุณภาพชีวิต		4.36	0.52	มาก

จากตารางที่ 7 จากการสอบถามผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม การพัฒนา Packaging บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าเกษตรและการทำตลาดออนไลน์สำหรับสินค้าเกษตร พบว่าโดยรวมผู้เข้าร่วมมีความคาดหวังในระดับ มากที่สุด ต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ ความคาดหวังในด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ยรวม 4.25) โดยผู้เข้าร่วมมองว่าหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม จะเกิดผลลัพธ์ในด้านเศรษฐกิจที่ชัดเจน ดังนี้

- รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น ผู้เข้าร่วมคาดหวังในระดับมาก (4.13) แสดงถึงความเชื่อว่าทักษะและความรู้ที่ได้รับจะช่วยเพิ่มโอกาสสร้างรายได้
- สามารถสร้างอาชีพใหม่ ได้คะแนนสูงสุดในหมวดนี้ (4.50) ซึ่งสะท้อนว่าผู้เข้าร่วมมองว่ากิจกรรมนี้เป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาอาชีพหรือสร้างธุรกิจใหม่ ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิต อยู่ในระดับมาก (4.25) แสดงถึงการมองเห็นประโยชน์ในเชิงปฏิบัติที่ช่วยให้การผลิตมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- การถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนในชุมชน ก็มีความคาดหวังในระดับมาก (4.13) สะท้อนถึงความตั้งใจที่จะนำความรู้ต่อยอดและแบ่งปันประโยชน์ร่วมกับผู้อื่น

ด้านคุณภาพชีวิต ผู้เข้าร่วมมีความคาดหวังในระดับ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ยรวม 4.53) โดยเจาะจงในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ ความสุขในชีวิตประจำวัน ได้คะแนนสูงมาก (4.50) แสดงถึงความเชื่อว่าการพัฒนาทักษะด้านบรรจุภัณฑ์และตลาดออนไลน์จะส่งผลดีต่อความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และ สุขภาพทางกายและจิตใจ ต่างได้

คะแนนเท่ากับ 4.50 แสดงว่าผู้เข้าร่วมเห็นว่ากิจกรรมนี้ช่วยสร้างความสมดุลในชีวิตและส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ที่ดี ความสามัคคี และความเข้มแข็งของชุมชน ได้คะแนนสูงสุดในกลุ่มนี้ (4.62) แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมเชื่อว่าการอบรมนี้ไม่เพียงช่วยพัฒนาด้านบุคคล แต่ยังส่งเสริมความร่วมมือและความเข้มแข็งในระดับชุมชน

ตารางที่ 8 ความคาดหวังด้านเศรษฐกิจ และด้านคุณภาพชีวิต จำแนกตามกิจกรรม (กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ “ร้องรำทำเพลงสุขใจสำหรับผู้สูงวัย รำวงประยุกต์ และเพลินเพลงภาษาอังกฤษ”)

ข้อ	ประเด็น	ความคาดหวัง		
		($\bar{X}$)	(S.D)	แปลความ
ประโยชน์จากการอบรมกิจกรรม		3.90	0.99	มาก
ด้านเศรษฐกิจ				
1.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น	3.70	1.06	มาก
2.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถสร้างอาชีพใหม่	3.60	0.97	มาก
3.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิต	3.80	1.14	มาก
4.	สามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน	4.10	0.99	มาก
ภาพรวม		3.80	0.98	มาก
ด้านคุณภาพชีวิต				
5.	มีความสุขในชีวิตประจำวัน	3.90	0.88	มาก
6.	ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	3.90	0.74	มาก
7.	สุขภาพทางกาย จิตใจ	4.20	0.92	มาก
8.	เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ความสามัคคี และความเข้มแข็งของคนในชุมชน	4.10	0.88	มาก
ภาพรวม		4.02	0.81	มาก
ภาพรวมประโยชน์จากการอบรมฯ ด้านเศรษฐกิจ-ด้านคุณภาพชีวิต		3.91	0.87	มาก

จากตารางที่ 8 จากการสอบถามผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ “ร้องรำทำเพลงสุขใจสำหรับผู้สูงวัย รำวงประยุกต์ และเพลินเพลงภาษาอังกฤษ” พบว่าโดยรวมผู้สูงอายุมีความคาดหวังในระดับ มาก ต่อประโยชน์ที่จะได้รับจากการอบรม โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้งด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอยู่ที่ 3.91 ซึ่งสะท้อนว่าผู้เข้าร่วม

มองเห็นคุณค่าและประโยชน์ที่กิจกรรมนี้จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างชัดเจน โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความคาดหวังในด้านเศรษฐกิจในระดับมาก โดยเชื่อว่าหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแล้วจะเกิดผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อรายได้และการประกอบอาชีพของตนเองอย่างชัดเจน ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามมองว่ากิจกรรมนี้จะช่วยเพิ่ม รายได้ครัวเรือน ได้จริง โดยให้คะแนนความคาดหวังอยู่ที่ระดับ 3.70 ซึ่งสะท้อนความต้องการและความหวังในการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงิน แม้ว่าจะอยู่ในวัยสูงอายุ แต่ผู้เข้าร่วมยังคงให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้เสริมให้ครอบครัว ในส่วนของการสร้างอาชีพใหม่ ผู้เข้าร่วมยังคงมองว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปได้และมีประโยชน์ คะแนนเฉลี่ย 3.60 แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุพร้อมที่จะเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ และพัฒนาตัวเองเพื่อหารายได้หรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถ นอกจากนี้ กิจกรรมยังช่วยให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการ ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต โดยได้รับคะแนนความคาดหวังในระดับ 3.80 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมเชื่อว่าการอบรมจะช่วยให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้สามารถสร้างรายได้ได้มากขึ้นหรือใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากขึ้น ประกอบกับ ผู้เข้าร่วมให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดความรู้ไปยังคนในชุมชนมากที่สุดในด้านเศรษฐกิจ โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงถึง 4.10 แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของผู้สูงอายุที่จะนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ไปแบ่งปันและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชนต่อไป เป็นการขยายผลประโยชน์จากกิจกรรมให้เกิดความยั่งยืนในวงกว้าง

ด้านคุณภาพชีวิต ผู้เข้าร่วมมีความคาดหวังในด้านคุณภาพชีวิตในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.02 แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมดังกล่าวสามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้สูงอายุได้ในหลายมิติที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สุขภาพ และความสัมพันธ์ทางสังคม

- มีความสุขในชีวิตประจำวันผู้เข้าร่วมให้คะแนนความคาดหวังในประเด็นนี้อยู่ที่ 3.90 ซึ่งอยู่ในระดับมาก สะท้อนว่ากิจกรรมที่เน้นความบันเทิง การเคลื่อนไหวทางร่างกายและเสียงดนตรี ช่วยให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกผ่อนคลาย อารมณ์ดี และรู้สึกมีชีวิตชีวาในแต่ละวันมากขึ้น
- ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ได้รับคะแนนเท่ากันคือ 3.90 แสดงว่าผู้สูงอายุเชื่อว่าการมีความสุขและกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ จะส่งผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว เช่น ลูกหลานเห็นถึงความกระตือรือร้นของผู้สูงอายุ หรือผู้สูงอายุมีความมั่นใจและสื่อสารกับสมาชิกในบ้านได้ดีขึ้น ก่อให้เกิดความอบอุ่นในครอบครัว

- สุขภาพทางกายและจิตใจ เป็นประเด็นที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดในหมวดนี้ คือ 4.20 แสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุคาดหวังว่ากิจกรรมนี้จะช่วยส่งเสริมให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งร่างกายจากการเคลื่อนไหว เช่น การรำ การเต้น และจิตใจที่ผ่อนคลายจากเสียงเพลงและการมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนรุ่นเดียวกัน เป็นการป้องกันภาวะเหงา ซึมเศร้า และลดความเครียดในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ความสัมพันธ์ที่ดี ความสามัคคี และความเข้มแข็งของคนในชุมชน ได้รับคะแนนเฉลี่ย 4.10 สะท้อนว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมองว่าการได้ทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม ทำให้เกิดความสนิทสนมกันมากขึ้น เกิดเครือข่ายของผู้สูงอายุในชุมชน ช่วยสร้างบรรยากาศของความรัก ความสามัคคี และการพึ่งพาอาศัยกันได้อย่างดี

ตารางที่ 9 ความคาดหวังด้านเศรษฐกิจ และด้านคุณภาพชีวิต จำแนกตามกิจกรรม (กิจกรรมเกษตรยุคใหม่ ภายใต้โลกดิจิทัล)

ข้อ	ประเด็น	ความคาดหวัง		
		($\bar{X}$)	(S.D)	แปลความ
ประโยชน์จากการอบรมกิจกรรม		4.00	0.79	มาก
ด้านเศรษฐกิจ				
1.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น	3.95	0.69	มาก
2.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถสร้างอาชีพใหม่	4.15	0.67	มาก
3.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิต	4.05	0.60	มาก
4.	สามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน	3.95	0.76	มาก
ภาพรวม		4.02	0.51	มาก
ด้านคุณภาพชีวิต				
5.	มีความสุขในชีวิตประจำวัน	4.15	0.59	มาก
6.	ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	4.25	0.64	มาก
7.	สุขภาพทางกาย จิตใจ	4.15	0.59	มาก
8.	เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ความสามัคคี และความเข้มแข็งของคนในชุมชน	4.25	0.44	มาก
ภาพรวม		4.20	0.43	มาก
ภาพรวมประโยชน์จากการอบรมฯ		4.10	0.40	มาก
ด้านเศรษฐกิจ-ด้านคุณภาพชีวิต				

จากตารางที่ 9 จากการสอบถามผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม “เกษตรยุคใหม่ ภายใต้โลกดิจิทัล” จากการตอบแบบสอบถามของผู้เข้าร่วมกิจกรรม พบว่า มีระดับความคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.10 (S.D. = 0.40) โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความคาดหวังเฉลี่ยที่ระดับ 4.02 (S.D. = 0.51) ซึ่งอยู่ในระดับมาก บ่งชี้ว่ากิจกรรมดังกล่าวสามารถตอบโจทย์ด้านรายได้ การสร้างอาชีพ และการพัฒนาต่อยอดการเกษตรได้อย่างชัดเจน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เชื่อว่า หลังจากได้รับความรู้และทักษะจากการอบรม จะสามารถนำไป เพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนได้ โดยได้คะแนนเฉลี่ย 3.95 ความคาดหวังในเรื่องนี้สะท้อนถึงความตั้งใจของเกษตรกรที่จะนำความรู้ไปพัฒนาการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ลดความสูญเสีย และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงตลาดใหม่ ๆ นอกจากนี้ ยังมีความคาดหวังในเรื่องของ การสร้างอาชีพใหม่ ซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดในหมวดนี้ที่ 4.15 โดยผู้เข้าร่วมจำนวนมากมองเห็นว่าการอบรมให้แนวทางในการสร้างธุรกิจหรือขยายรูปแบบการเกษตรให้หลากหลายยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการทำเกษตรแปรรูป การตลาดออนไลน์ หรือการใช้แอปพลิเคชันเพื่อวางแผนการผลิต การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต ได้คะแนนเฉลี่ย 4.05 สะท้อนถึงการคาดหวังว่านวัตกรรมหรือแนวทางการจัดการสมัยใหม่ที่ได้รับจากกิจกรรม จะช่วยให้เกษตรกรใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน ความคาดหวังในด้านการถ่ายทอดความรู้แก่คนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยถึง 3.95 ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความพร้อมของผู้เข้าร่วมในการเป็นผู้นำทางความรู้ ถ่ายทอดทักษะสมัยใหม่ แก่เพื่อนบ้านหรือชุมชนใกล้เคียง สร้างผลกระทบในระดับชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

ด้านคุณภาพชีวิต ความคาดหวังเฉลี่ยอยู่ที่ 4.20 (S.D. = 0.43) ซึ่งสูงกว่าด้านเศรษฐกิจ แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่เพียงต้องการประโยชน์ทางอาชีพและรายได้เท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตโดยรวม คะแนนความคาดหวังในประเด็น สุขในชีวิตประจำวัน และ สุขภาพทางกายและจิตใจ อยู่ที่ 4.15 แสดงว่าผู้เข้าร่วมคาดหวังว่ากิจกรรมที่ช่วยให้พวกเขามีเป้าหมาย ช่วยสร้างความภาคภูมิใจในตัวเอง และให้ความรู้สึกรับรู้มั่นคง จะช่วยลดความเครียด ทำให้ใช้ชีวิตอย่างมีพลังมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ความคาดหวังในเรื่อง ความสัมพันธ์ในครอบครัว และ ความสามัคคีในชุมชน ได้รับคะแนนสูงสุดที่ 4.25 ซึ่งบ่งบอกว่าผู้เข้าร่วมตระหนักถึงบทบาทของกิจกรรมที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว และสร้างเครือข่ายที่ดีภายในชุมชน เมื่อทุกคนมีเป้าหมายและได้เรียนรู้ไปพร้อมกัน ย่อมส่งผลต่อความเข้มแข็งทางสังคมอย่างยั่งยืน

ตารางที่ 10 ความคาดหวังด้านเศรษฐกิจ และด้านคุณภาพชีวิต จำแนกตามกิจกรรม (กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “เทคนิคการทำเกษตรอินทรีย์ยุคใหม่ (การเตรียมวัสดุอุปกรณ์อย่างหลากหลาย)”)

ข้อ	ประเด็น	ความคาดหวัง		
		($\bar{X}$)	(S.D)	แปลความ
ประโยชน์จากการอบรมกิจกรรม		3.25	1.04	ปานกลาง
ด้านเศรษฐกิจ				
1.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น	3.13	0.99	ปานกลาง
2.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถสร้างอาชีพใหม่	3.25	0.89	ปานกลาง
3.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิต	3.38	0.74	ปานกลาง
4.	สามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน	3.75	0.71	มาก
ภาพรวม		3.37	0.73	ปานกลาง
ด้านคุณภาพชีวิต				
5.	มีความสุขในชีวิตประจำวัน	4.00	1.07	มาก
6.	ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	4.38	0.74	มาก
7.	สุขภาพทางกาย จิตใจ	4.38	0.52	มาก
8.	เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ความสามัคคี และความเข้มแข็งของคนในชุมชน	4.00	1.07	มาก
ภาพรวม		4.19	0.72	มาก
ภาพรวมประโยชน์จากการอบรมฯ		3.72	0.61	มาก
ด้านเศรษฐกิจ-ด้านคุณภาพชีวิต				

จากตารางที่ 10: ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เทคนิคการทำเกษตรอินทรีย์ยุคใหม่ (การเตรียมวัสดุอุปกรณ์อย่างหลากหลาย) มีความคาดหวังโดยรวมในระดับ มาก (คะแนนเฉลี่ย 3.72) ต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรมทั้งด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมนี้มีความสำคัญและตอบสนองความต้องการของผู้เข้าร่วมได้ดี โดยเฉพาะ ในด้านคุณภาพชีวิต ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความคาดหวังในด้านคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับ มาก (คะแนนเฉลี่ย 4.19) ซึ่งสูงกว่าด้านเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัด แสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ความสำคัญกับผลกระทบในแง่ของความสุขและความสัมพันธ์ทางสังคม มากกว่า ประกอบกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความคาดหวังสูงในเรื่อง ความสุขในชีวิตประจำวัน (4.00) ซึ่งสะท้อนถึงความรู้สึกว่าการเรียนรู้เทคนิคเกษตรอินทรีย์จะช่วยให้ชีวิตมีความสุขและมีความมั่นคงมากขึ้น เช่นเดียวกันความสัมพันธ์ในครอบครัว และ สุขภาพทางกายและจิตใจ ได้คะแนนสูงถึง 4.38 เท่ากัน ทั้งสองด้านนี้สะท้อนว่าการอบรมช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมรู้สึกถึงความอบอุ่นทางอารมณ์และมีสุขภาพที่ดีขึ้น ด้านความสัมพันธ์และความสามัคคีในชุมชน ก็มีคะแนนสูงถึง 4.00 บ่งชี้ว่ากิจกรรมช่วยสร้างเครือข่ายชุมชนที่แข็งแกร่ง ทำให้เกิดการสนับสนุนซึ่งกันและกันในด้านต่าง ๆ

ด้านเศรษฐกิจ ความคาดหวังในด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับ ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยรวม 3.37) ซึ่งถือว่าสูงกว่าระดับกลางต่ำเล็กน้อย แต่ยังไม่สูงเท่ากับความคาดหวังในด้านคุณภาพชีวิต ผู้เข้าร่วมมองว่าหลังจากอบรมแล้วจะได้รับผลประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น ได้คะแนนเฉลี่ย 3.13 สะท้อนว่าผู้เข้าร่วมมีความหวังว่าความรู้เกี่ยวกับเทคนิคเกษตรอินทรีย์จะช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ยังมี ความกังวลหรือข้อจำกัดบางประการที่อาจทำให้การเพิ่มรายได้ไม่สูงมากนัก
- สร้างอาชีพใหม่ ได้คะแนน 3.25 ซึ่งแสดงว่าผู้เข้าร่วมเห็นโอกาสในการพัฒนา หรือสร้างงานใหม่ ๆ จากการเรียนรู้เทคนิคเกษตรอินทรีย์ยุคใหม่ แต่ยังมี ความไม่แน่นอนหรือข้อจำกัดบางประการที่อาจต้องปรับปรุงเพิ่มเติม
- ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่ม ได้คะแนน 3.38 บ่งบอกว่าผู้เข้าร่วม กิจกรรมคาดหวังว่าความรู้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดค่าใช้จ่ายได้ บ้าง แต่ยังไม่ถึงขั้นสูงมาก

อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ชุมชน สูงกว่าประเด็นอื่น (คะแนน 3.75) ซึ่งสะท้อนความตั้งใจที่จะเผยแพร่ความรู้และส่งต่อ เทคนิคการทำเกษตรอินทรีย์ให้กับคนอื่น ๆ ในชุมชน

ตารางที่ 11 ความคาดหวังด้านเศรษฐกิจ และด้านคุณภาพชีวิต จำแนกตามกิจกรรม (กิจกรรมกิจกรรมพิธีกรรมมีอาชีพ)

ข้อ	ประเด็น	ความคาดหวัง		
		($\bar{X}$)	(S.D)	แปลความ
ประโยชน์จากการอบรมกิจกรรม		3.55	0.93	มาก
ด้านเศรษฐกิจ				
1.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น	3.36	0.81	ปานกลาง
2.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถสร้างอาชีพใหม่	3.73	0.79	มาก
3.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิต	3.73	0.90	มาก
4.	สามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน	4.27	0.79	มาก
ภาพรวม		3.77	0.74	มาก
ด้านคุณภาพชีวิต				
5.	มีความสุขในชีวิตประจำวัน	4.55	0.69	มากที่สุด
6.	ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	4.36	0.67	มาก
7.	สุขภาพทางกาย จิตใจ	4.45	0.82	มาก
8.	เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ความสามัคคี และความเข้มแข็งของคนในชุมชน	4.55	0.69	มากที่สุด
ภาพรวม		4.48	0.62	มาก
ภาพรวมประโยชน์จากการอบรมฯ ด้านเศรษฐกิจ-ด้านคุณภาพชีวิต		4.06	0.59	มาก

จากตารางที่ 11 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม พิธีกรมืออาชีพ มีความคาดหวังโดยรวมในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 4.06) ต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรมทั้งในด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านเศรษฐกิจ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมพิธีกรมืออาชีพมีความคาดหวังในด้านเศรษฐกิจในระดับ มาก (คะแนนเฉลี่ย 3.77) ใน โดยผู้เข้าร่วมคาดหวังว่าการพัฒนาทักษะจะช่วยสร้างอาชีพใหม่ ลดต้นทุน และเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้อย่างชัดเจน แต่การเพิ่มรายได้ครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจสะท้อนข้อจำกัดหรือความไม่แน่นอนบางประการในเรื่องรายได้

ด้านคุณภาพชีวิต ผู้เข้าร่วมคาดหวังสูงมาก (4.48) โดยเฉพาะในเรื่องความสุขในชีวิตประจำวัน สุขภาพทางกายใจ และความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมนี้มีผลกระทบเชิงบวกที่ลึกซึ้งต่อคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมอย่างชัดเจน

ตารางที่ 12 ความคาดหวังด้านเศรษฐกิจ และด้านคุณภาพชีวิต จำแนกตามกิจกรรม (กิจกรรมการให้ความรู้ เรื่อง การคัดกรองสายตาและการดูแลสุขภาพสายตาเบื้องต้น)

ข้อ	ประเด็น	ความคาดหวัง		
		($\bar{X}$)	(S.D)	แปลความ
ประโยชน์จากการอบรมกิจกรรม		3.87	1.30	มาก
ด้านเศรษฐกิจ				
1.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น	3.67	1.23	มาก
2.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถสร้างอาชีพใหม่	3.93	1.22	มาก
3.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิต	3.73	1.22	มาก
4.	สามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน	4.60	0.74	มากที่สุด
ภาพรวม		3.98	0.95	มาก
ด้านคุณภาพชีวิต				
5.	มีความสุขในชีวิตประจำวัน	4.33	0.82	มาก
6.	ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	3.80	1.32	มาก
7.	สุขภาพทางกาย จิตใจ	4.47	0.74	มาก
8.	เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ความสามัคคี และความเข้มแข็งของคนในชุมชน	4.60	0.63	มากที่สุด
ภาพรวม		4.30	0.62	มาก
ภาพรวมประโยชน์จากการอบรมฯ ด้านเศรษฐกิจ-ด้านคุณภาพชีวิต		4.11	0.74	มาก

จากตารางที่ 12 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม การให้ความรู้ เรื่อง การคัดกรองสายตา และการดูแลสุขภาพสายตาเบื้องต้น จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีความคาดหวังในภาพรวมต่อประโยชน์จากการอบรมอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านคุณภาพชีวิตเท่ากับ 4.11 ซึ่งแปลว่า “มาก” หรือมีความคาดหวังสูงต่อประโยชน์ที่จะได้รับจากกิจกรรมนี้

ด้านเศรษฐกิจ ผู้เข้าร่วมมีความคาดหวังเฉลี่ยอยู่ที่ 3.98 ซึ่งหมายความว่าพวกเขาเชื่อมั่นว่า หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมนี้จะสามารถเพิ่มรายได้ครัวเรือนได้ในระดับมาก และยังสามารถสร้างอาชีพใหม่ที่เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพสายตา นอกจากนี้ยังมีความคาดหวังว่าการอบรมจะช่วยให้ลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต รวมถึงสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตหรือการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเชื่อมั่นสูงสุดในการนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงกว้างและสร้างความเข้มแข็งในชุมชน

ด้านคุณภาพชีวิต มีความคาดหวังสูงกว่าด้านเศรษฐกิจเล็กน้อย โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.30 ซึ่งสะท้อนว่าผู้เข้าร่วมคาดหวังว่าการอบรมนี้จะช่วยให้พวกเขามีความสุขในชีวิตประจำวัน สุขภาพทางกายและจิตใจดีขึ้น รวมถึงส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวและเกิดความสามัคคี ความเข้มแข็งในชุมชนเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

ตารางที่ 13 ความคาดหวังด้านเศรษฐกิจ และด้านคุณภาพชีวิต จำแนกตามกิจกรรม (กิจกรรมการปฐมพยาบาลพร้อมรับมือภัยพิบัติ)

ข้อ	ประเด็น	ความคาดหวัง		
		($\bar{X}$)	(S.D)	แปลความ
ประโยชน์จากการอบรมกิจกรรม		3.90	1.10	มาก
ด้านเศรษฐกิจ				
1.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น	3.80	1.03	มาก
2.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถสร้างอาชีพใหม่	3.60	0.84	มาก
3.	หลังเข้าร่วมกิจกรรมสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิต	4.00	0.82	มาก
4.	สามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน	4.40	0.84	มาก
ภาพรวม		3.95	0.81	มาก

ข้อ	ประเด็น	ความคาดหวัง		
		($\bar{X}$)	(S.D)	แปลความ
ด้านคุณภาพชีวิต				
5.	มีความสุขในชีวิตประจำวัน	4.20	0.63	มาก
6.	ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	4.30	0.82	มาก
7.	สุขภาพทางกาย จิตใจ	4.10	0.74	มาก
8.	เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ความสามัคคี และความเข้มแข็งของคนในชุมชน	4.50	0.53	มาก
ภาพรวม		4.28	0.59	มาก
ภาพรวมประโยชน์จากการอบรมฯ ด้านเศรษฐกิจ-ด้านคุณภาพชีวิต		4.09	0.72	มาก

จากตารางที่ 13 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม การปฐมพยาบาลพร้อมรับมือภัยพิบัติ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความคาดหวังโดยรวมในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 3.90) แสดงถึงความเชื่อมั่นว่าการอบรมนี้จะสร้างประโยชน์ในหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต รายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านเศรษฐกิจ มีความคาดหวังในด้านเศรษฐกิจอยู่ที่ 3.95 ซึ่งแสดงว่าผู้เข้าร่วมคาดหวังว่ากิจกรรมจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจครัวเรือนได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยรายละเอียดแต่ละประเด็นคือ

- ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่คาดหวังว่ารายได้ของครัวเรือนจะเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรม (3.80) สะท้อนความเชื่อว่าทักษะการปฐมพยาบาลและการรับมือภัยพิบัติสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง ลดความสูญเสียและค่าใช้จ่ายทางสุขภาพ
- ความสามารถในการสร้างอาชีพใหม่ได้รับความคาดหวังในระดับ มาก (3.60) ซึ่งแสดงว่าอบรมนี้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น การดูแลสุขภาพเบื้องต้น หรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน
- การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต มีคะแนนความคาดหวังสูงถึง 4.00 แสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมมองว่าความรู้ที่ได้จะช่วยบริหารจัดการทรัพยากรได้ดีขึ้น ลดความสูญเสีย และเพิ่มประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ มีความคาดหวังสูงสุดในการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน (4.40) ซึ่งแสดงถึงความตั้งใจที่จะส่งต่อประโยชน์และสร้างความเข้มแข็งในชุมชนอย่างยั่งยืน

ด้านคุณภาพชีวิต มีความคาดหวังภาพรวมด้านคุณภาพชีวิตอยู่ที่ 4.28 ซึ่งสูงกว่าด้านเศรษฐกิจเล็กน้อย แสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมให้ความสำคัญกับผลกระทบเชิงบวกต่อชีวิตประจำวันและสังคม

- ผู้เข้าร่วมคาดหวังว่าจะมีความสุขในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้น (4.20) เนื่องจากมีความรู้และทักษะในการดูแลตนเองและครอบครัวในภาวะฉุกเฉิน
- ความสัมพันธ์ในครอบครัวได้รับการประเมินสูง (4.30) แสดงว่าความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลและรับมือภัยพิบัติมีส่วนช่วยส่งเสริมความมั่นคงและความอบอุ่นในครอบครัว
- สุขภาพทางกายและจิตใจมีคะแนนความคาดหวัง 4.10 ซึ่งแสดงว่าผู้เข้าร่วมเห็นว่าการรู้จักปฐมพยาบาลจะช่วยลดความวิตกกังวลและเพิ่มความมั่นใจในชีวิต
- ความสัมพันธ์ที่ดี ความสามัคคี และความเข้มแข็งของชุมชนได้รับคะแนนสูงสุดในด้านคุณภาพชีวิตที่ 4.50 แสดงให้เห็นถึงการสร้างชุมชนที่แข็งแกร่งพร้อมรับมือสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยความร่วมมือร่วมใจ

สรุปผลการจัดโครงการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน สร้างสุขผู้สูงวัย พัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดชัยภูมิ” ปีที่ 2

จากผลการประเมินการจัดโครงการฯ และตารางความคาดหวังในด้านต่าง ๆ สรุปได้ว่า กิจกรรมบริการวิชาการที่ดำเนินการในพื้นที่ได้รับการตอบรับอย่างดีเยี่ยมจากผู้เข้าร่วม โดยสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการและความคาดหวังที่ชัดเจนทั้งในด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต ดังนี้

● ด้านเศรษฐกิจ

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เห็นว่าการอบรมสามารถช่วยเพิ่มรายได้ครัวเรือนได้จริงจากการนำความรู้และทักษะไปปรับใช้ เช่น การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรหรือบริการในชุมชน นอกจากนี้ กิจกรรมบางประเภทยังเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสามารถสร้างอาชีพใหม่ได้ เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ (Packaging) การทำตลาดออนไลน์ การเป็นพิธีกรมืออาชีพ หรือการนำเทคนิคเกษตรอินทรีย์ยุคใหม่ไปใช้ ทำให้เกิดรายได้เสริมและลดการพึ่งพิงรายได้จากอาชีพหลักเพียงอย่างเดียว

ที่สำคัญคือ ผู้เข้าร่วมมีความตั้งใจและเชื่อมั่นในการนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดต่อให้กับคนในชุมชน ช่วยสร้างเครือข่ายความรู้และความร่วมมือ ซึ่งจะทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และช่วยกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจไปยังคนในพื้นที่ได้อย่างกว้างขวาง

- **ด้านคุณภาพชีวิต**

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความคาดหวังสูงในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยกิจกรรมช่วยเสริมสร้างความสุขในชีวิตประจำวัน ทั้งด้านสุขภาพกายและจิตใจที่ดีขึ้น เช่น การอบรมเรื่องการดูแลสุขภาพสายตา การปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสามัคคีในชุมชนได้รับการพัฒนาอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ช่วยให้ชุมชนมีความพร้อมในการรับมือกับปัญหาหรือภัยพิบัติต่าง ๆ รวมถึงการสนับสนุนซึ่งกันและกันในยามวิกฤต ทำให้ชุมชนมีความมั่นคงและยั่งยืน

บทที่ 4

ขอบเขตและวิธีการดำเนินการติดตามผลโครงการ 3 เดือน

มหาวิทยาลัยได้อนุมัติโครงการ “เสริมสร้างศักยภาพชุมชน สร้างสุขผู้สูงวัย พัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดชัยภูมิ” ปีที่ 2 (ตามหนังสือกองแผนงาน ที่ อว 0601.0107/1685 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2568) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์และความต่อเนื่องของกิจกรรมบริการวิชาการที่ได้ดำเนินการไปแล้วอย่างมีประสิทธิภาพการติดตามผลหลังจากผ่านไประยะเวลา 3 เดือนนับเป็นขั้นตอนสำคัญในการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการต่อผู้เข้าร่วมและชุมชนเป้าหมาย

การติดตามผลในครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลเชิงลึกผ่านการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจากกิจกรรมบริการวิชาการ 4 กลุ่มหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มพืชสมุนไพรจากการพัฒนา Packaging บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าเกษตรและการทำตลาดออนไลน์สำหรับสินค้าเกษตร
2. กลุ่มเกษตรกรท้าวทะเล จากเกษตรยุคใหม่ ภายใต้โลกดิจิทัล
3. กลุ่มเกษตรกรโคกเรณูรัมย์ จากการปลูกพืชด้วยเกษตรอินทรีย์สมัยใหม่
4. กลุ่มอสม. โคกเรณูรัมย์ จากการปฐมพยาบาลพร้อมรับมือภัยพิบัติ

ขอบเขตการติดตามผลประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การตรวจสอบการนำความรู้และทักษะไปใช้จริง
 - ประเมินการใช้ความรู้ด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์และการตลาดออนไลน์ในกลุ่มเกษตรกร
 - ตรวจสอบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกิจกรรมเกษตรยุคใหม่
 - สสำรวจการนำแนวทางเกษตรอินทรีย์สมัยใหม่ไปทดลองและพัฒนาในแปลงปลูกพืช
 - ตรวจสอบการใช้ความรู้เรื่องปฐมพยาบาลและการรับมือภัยพิบัติในสถานการณ์จริง
2. การประเมินผลลัพธ์และผลกระทบ
 - วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงรายได้และการสร้างอาชีพใหม่ของผู้เข้าร่วม
 - ประเมินประสิทธิภาพการผลิตและมูลค่าเพิ่มของผลผลิต

หลังจากเปลี่ยนมาใช้วิธีนี้ ผลผลิตของกลุ่มดีขึ้นและปลอดภัยกว่าเดิม แม้ว่าจะโตช้ากว่าการใช้สารเคมี ราคาผลผลิตขึ้นกับช่องทางขาย ถ้าขายผ่านพ่อค้าคนกลางราคาจะต่ำ แต่ถ้าขายเองในงานบูธหรืองานเทศกาลจะได้ราคาดีกว่า ส่วนผลิตภัณฑ์แปรรูปก็ช่วยเพิ่มรายได้ให้สมาชิกได้อีกทางหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม กลุ่มยังเจอปัญหาหลายอย่าง ปัญหาหลักคือขายไม่ตรงผู้บริโภค ต้องพึ่งพาพ่อค้าคนกลางที่กดราคาขาย ทำให้รายได้ไม่ดีพอ ราคาผลิตภัณฑ์อินทรีย์สูงกว่าปกติ ผู้ซื้อส่วนใหญ่จึงยังซื้อได้น้อย และการขายออนไลน์ยังไม่คุ้มเพราะค่าขนส่งสูง กลุ่มยังไม่แข็งแรงพอจะรวมตัวเป็นสหกรณ์ที่ดูแลการขายเองได้ และการใช้สารชีวภาพก็มีต้นทุนสูง ต้องจัดการให้ดีเพื่อความยั่งยืน

ด้วยเหตุนี้ กลุ่มเกษตรกร หมู่ 7 ขอให้หน่วยงานช่วยเปิดช่องทางการขายตรงถึงผู้บริโภค ลดการผ่านพ่อค้าคนกลาง และช่วยสนับสนุนเรื่องการตลาดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีชีวภาพอย่างต่อเนื่อง และอยากมีเครือข่ายเกษตรกรช่วยกันขายสินค้าแทนแข่งกันเอง นอกจากนี้ ยังอยากได้การฝึกอบรมเพิ่มเติมเฉพาะเรื่องจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง และอยากให้กลุ่มรวมตัวเป็นสหกรณ์ที่เข้มแข็ง มีอำนาจต่อรองและจัดการตลาดได้เอง

- **ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้**

กลุ่มเกษตรกรได้ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมด้านเกษตรอินทรีย์มาเปลี่ยนแนวทางการผลิตจากการใช้สารเคมีเป็นการใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา และ NPV ในการควบคุมศัตรูพืช นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงดินด้วยขี้ไก่แห้ง เพื่อรักษาคุณภาพดิน และเพิ่มผลผลิตอย่างยั่งยืน ตัวอย่างเช่น การทดลองใช้สารชีวภัณฑ์ในแปลงหอมแดง เพื่อลดการใช้สารเคมีและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

- **ด้านการสร้างรายได้ในอาชีพ/การประกอบอาชีพเสริม/ การเพิ่มรายได้**

นอกจากการปลูกหอมแดงแล้ว กลุ่มได้ต่อยอดด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เช่น การทำ “น้ำพริกหอมเจียว” และ “ยาหม่องสมุนไพร” ซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้เสริมให้กับสมาชิกกลุ่ม ตัวอย่างคือ สมาชิกบางรายจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปในงานบูธหรืองานเทศกาลต่าง ๆ ซึ่งสามารถขายได้ราคาสูงกว่าการขายส่งผลผลิตดิบ

- **ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต**

การเปลี่ยนไปใช้เกษตรอินทรีย์ช่วยลดการสัมผัสสารเคมีอันตราย ทำให้สุขภาพของเกษตรกรดีขึ้น นอกจากนี้ รายได้จากการแปรรูปผลิตภัณฑ์และการขายตรงที่มี

ราคาดีกว่า ทำให้สมาชิกมีความมั่นคงทางการเงินและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่น สมาชิกที่เคยมีปัญหาสุขภาพจากการใช้สารเคมีในอดีต มีอาการดีขึ้นหลังเปลี่ยนมาใช้วิธีเกษตรอินทรีย์

- **ด้านการนำความรู้ไปเผยแพร่ / แบ่งปัน/ ถ่ายทอด/ ให้คำปรึกษา/ เป็นวิทยากร ให้แก่ผู้อื่นเพื่อนำไปปฏิบัติ**

สมาชิกบางรายที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านเกษตรอินทรีย์ได้ทำหน้าที่เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนบ้านและเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง เช่น การแนะนำวิธีใช้สารชีวภัณฑ์ การปรับปรุงดิน และการทำแปรรูปผลิตภัณฑ์ โดยมีการจัดอบรมหรือสาธิตวิธีการในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรอื่นสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

- **ด้านการนำความรู้ไปต่อยอดความรู้ให้เป็นความรู้ใหม่ (พัฒนาความรู้/สร้างนวัตกรรม)**

กลุ่มมีความสนใจที่จะนำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงมาใช้ในการบำรุงดินและพืช ซึ่งเป็นการพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ที่ยังไม่เคยใช้มาก่อนในพื้นที่ โดยกำลังศึกษาและเตรียมความพร้อมเพื่อทดลองนำไปใช้จริงในอนาคต นอกจากนี้ การแปรรูปน้ำพริกหอมเจียวและยาหม่องสมุนไพร ยังถือเป็นนวัตกรรมที่เพิ่มมูลค่าและสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

- **ด้านการนำความรู้ไปเชื่อมโยงกับสมาชิกในกลุ่มอื่น ๆ เพื่อสร้างกลุ่มให้แข็งแรงและยั่งยืน**

กลุ่มเกษตรกร หมู่ 7 มีแนวคิดและความต้องการที่จะสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับกลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ เช่น กลุ่มในจังหวัดอุทัยธานี ที่ประสบความสำเร็จในการรวมกลุ่มและจัดการตลาดเอง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันและสร้างตลาดที่ยั่งยืนมากขึ้น ตัวอย่างคือ การเรียนรู้รูปแบบการรวมกลุ่มและการตลาดโดยตรงจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาปรับใช้ในพื้นที่ของตน

- **ปัญหาและอุปสรรค**

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ประสบปัญหาเรื่องตลาดเป็นหลัก ไม่มีช่องทางขายที่แน่นอน ต้องพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง ราคาผลผลิตสูงแต่ผู้บริโภคไม่มีกำลังซื้อ ขายออนไลน์ก็ไม่คุ้มเพราะค่าขนส่งแพง ยังรวมกลุ่มจัดจำหน่ายเองไม่ได้ ผลผลิตล้นแต่ตลาดจำกัด ทำให้ขายยากและได้ราคาต่ำ

● ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรต้องการช่องทางการตลาดที่เข้าถึงผู้บริโภคโดยตรง เพื่อลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง ควรมีหน่วยงานช่วยสนับสนุนด้านการตลาดและแปรรูปผลิตภัณฑ์ พร้อมส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีชีวภาพอย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง ควรผลักดันให้เกิดเครือข่ายเกษตรกรที่ร่วมมือกัน ไม่แข่งขันกันเอง และพัฒนาการรวมกลุ่มให้เป็นสหกรณ์ที่เข้มแข็ง มีอำนาจต่อรองและจัดการตลาดได้ด้วยตนเอง.

5.4 การติดตามผลการอบรมหัวข้อการปฐมพยาบาลพร้อมรับภัยพิบัติ จากกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลโคกเจริญ (อสม.)

กลุ่ม อสม. จาก 12 หมู่บ้าน ในชุมชนได้เข้าร่วมอบรมความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการรับมือภัยพิบัติ โดยมีตัวแทนจากหลายหมู่บ้านเข้าร่วมอบรม ได้รับข้อมูลและวิธีการช่วยชีวิตเบื้องต้น รวมถึงการปฐมพยาบาลเวลาเกิดเหตุฉุกเฉิน หลังอบรมสมาชิก อสม. คนหนึ่งก็นำความรู้ที่ได้ไปแนะนำและสอนสมาชิก อสม. คนอื่นในตำบลผ่านการพูดคุยและแลกเปลี่ยนกัน ทำให้คนที่มีความรู้เพิ่มขึ้นจากไม่กี่คนเป็นหลายสิบคน และแต่ละคนก็บอกต่อให้กับคนในหมู่บ้านอื่น ๆ ต่อไปอีก ทำให้มีคนที่รู้เรื่องปฐมพยาบาลและการรับมือภัยพิบัติมากขึ้นอย่างรวดเร็ว

นอกจากการบอกต่อแบบพูดปากเปล่า กลุ่ม อสม. ยังทำงานร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน ใช้ระบบเสียงตามสายของหมู่บ้านเพื่อประกาศข้อมูลและคำแนะนำสั้น ๆ ในแต่ละวัน เช่น วิธีช่วยเหลือเบื้องต้นเวลาเกิดเหตุ หรือวิธีปฐมพยาบาลขั้นต้น เพื่อให้ข่าวสารไปถึงคนในชุมชนทุกคนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ในบางครั้ง สมาชิก อสม. บางคนไม่ว่างเข้าร่วมอบรมโดยตรง กลุ่ม อสม. ที่อบรมแล้วก็จะถ่ายทอดความรู้ต่อไป โดยมีการสลับหมุนเวียนเปลี่ยนคนอบรม เพื่อไม่ให้ความรู้ตกหล่น และให้ชุมชนมีคนรู้วิธีช่วยเหลือกันมากขึ้น

ผลที่เห็นคือ ชุมชนมีความพร้อมและมั่นใจมากขึ้นเวลาที่เกิดเหตุฉุกเฉิน สมาชิกรู้วิธีช่วยปฐมพยาบาลเบื้องต้น และช่วยกันได้ในช่วงเวลาสำคัญก่อนแพทย์จะมาถึง นอกจากนี้การใช้เสียงตามสายยังช่วยให้ข่าวสารกระจายออกไปกว้าง และคนทุกวัยได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้ง่ายขึ้น

นอกจากเรื่องปฐมพยาบาล กลุ่ม อสม. ยังเน้นการแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องสุขภาพ เช่น การดูแลผู้ป่วยเบาหวาน และเรื่องปัญหาสังคมอย่างยาเสพติดในเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นปัญหาที่ชุมชนต้องช่วยกันแก้ไข เพื่อให้ชุมชนปลอดภัยและสุขภาพดี อย่างไรก็ตาม

ยังพบปัญหา เช่น สมาชิกบางคนไม่ว่างเข้าร่วมอบรม บางคนที่เคยบำบัดยาเสพติดก็กลับไปติดยาอีก ทำให้กลุ่ม อสม. ต้องหาวิธีสื่อสารและดูแลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ช่วยเหลือคนในชุมชนได้ทั่วถึงและยาวนาน

- **ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้**

กลุ่ม อสม. ได้นำความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นมาใช้จริงในชุมชน เช่น ช่วยฟื้นคืนชีพเบื้องต้นเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน หรือปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้กับผู้ป่วยก่อนนำส่งโรงพยาบาล เช่น กรณีคนเป็นลม หรือบาดเจ็บจากอุบัติเหตุในหมู่บ้าน ทำให้ลดความรุนแรงของอาการได้ทันเวลา

ตัวอย่าง: มีผู้สูงอายุล้มในบ้าน อสม. สามารถช่วยปฐมพยาบาลเบื้องต้นและเรียกรถพยาบาลได้ทัน ทำให้อาการไม่แย่ง

- **ด้านการสร้างรายได้ในอาชีพ/การประกอบอาชีพเสริม/การเพิ่มรายได้**

การอบรมจะเน้นเรื่องสุขภาพ แต่กลุ่ม อสม. บางคนใช้ความรู้ที่ได้มาช่วยทำงานเสริม เช่น เปิดบริการฝึกอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้กับคนในชุมชนหรือองค์กรอื่น ๆ เพื่อรับค่าตอบแทน หรือจัดทำสื่อให้ความรู้ขาย เช่น คู่มือหรือวิดีโอสั้น

ตัวอย่าง: สมาชิก อสม. เปิดคอร์สสอนปฐมพยาบาลในโรงเรียนหรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ให้ตัวเอง

- **ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต**

การมีความรู้เรื่องปฐมพยาบาลและการรับมือภัยพิบัติช่วยให้ชุมชนปลอดภัยมากขึ้น ลดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน สมาชิกรู้วิธีดูแลสุขภาพเบื้องต้นและช่วยเหลือกันได้ภาวะฉุกเฉิน ส่งผลให้คนในชุมชนมีความมั่นใจและอยู่ดีมีสุขมากขึ้น

ตัวอย่าง: ในเหตุการณ์น้ำท่วม กลุ่ม อสม. ช่วยปฐมพยาบาลและดูแลผู้ป่วยทำให้ชุมชนฟื้นตัวได้เร็วขึ้น

- **ด้านการนำความรู้ไปเผยแพร่ / แบ่งปัน / ถ่ายทอด / ให้คำปรึกษา / เป็นวิทยากร ให้แก่ผู้อื่นเพื่อนำไปปฏิบัติ**

สมาชิก อสม. ที่ได้รับการอบรมจะถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิก อสม. คนอื่น ๆ ในตำบล รวมถึงใช้ประกาศเสียงตามสายให้ข้อมูลกับคนในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และยังช่วยให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่คนที่มีความทุกข์สุขภาพหรือเหตุฉุกเฉิน

ตัวอย่าง: สมาชิก อสม. จัดเวทีอบรมเล็ก ๆ ในหมู่บ้าน และใช้เสียงตามสายประกาศวิธีช่วยชีวิตเมื่อต้องเจออุบัติเหตุ

- **ด้านการนำความรู้ไปต่อยอดความรู้ให้เป็นความรู้ใหม่ (พัฒนาความรู้/สร้างนวัตกรรม)**

กลุ่ม อสม. นำความรู้พื้นฐานมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริงในพื้นที่ พัฒนาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะกับสภาพชุมชน เช่น การใช้สื่อออนไลน์หรือแอปพลิเคชันในการแจ้งเตือนภัยเบื้องต้น หรือคิดค้นอุปกรณ์ช่วยเหลือแบบง่าย ๆ ที่ใช้วัสดุในชุมชน

ตัวอย่าง: กลุ่ม อสม. ร่วมกันพัฒนาชุดปฐมพยาบาลแบบพกพาที่มีอุปกรณ์จำเป็นสำหรับใช้ในพื้นที่ห่างไกล

- **ด้านการนำความรู้ไปเชื่อมโยงกับสมาชิกในกลุ่มอื่น ๆ เพื่อสร้างกลุ่มให้แข็งแรงและยั่งยืน**

กลุ่ม อสม. มีการประสานงานกับผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มต่าง ๆ ในตำบล เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและร่วมกันจัดกิจกรรมฝึกอบรมหรือรณรงค์สุขภาพ ทำให้เกิดเครือข่ายที่เข้มแข็ง สามารถช่วยเหลือกันได้อย่างต่อเนื่อง

ตัวอย่าง: กลุ่ม อสม. รวมตัวกับกลุ่มเยาวชนและกลุ่มแม่บ้านจัดโครงการอบรมและป้องกันยาเสพติดในชุมชน

- **ปัญหา และอุปสรรค**

แม้จะมีการอบรมเรื่องการช่วยฟื้นคืนชีพ (CPR) และการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแล้ว แต่ยังไม่มีโอกาสได้นำความรู้ไปใช้จริงมากนัก เนื่องจากเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นไม่บ่อยในพื้นที่ นอกจากนี้ยังพบว่า ขาดความรู้และการเตรียมพร้อมในเรื่องแผนรับมือภัยพิบัติ เช่นการอพยพผู้ประสบภัย การแยกสีผู้ป่วย หรือการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน ทำให้ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบเมื่อเกิดเหตุจริง ขณะเดียวกัน ยังไม่มีระบบแจ้งเตือนภัยฉุกเฉินที่ชัดเจนในระดับชุมชน ซึ่งส่งผลให้การสื่อสารในช่วงวิกฤตอาจล่าช้าหรือไม่ทั่วถึง

ในประเด็นด้านสังคม พบว่าปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนยังคงเป็นปัญหาใหญ่ โดยเฉพาะการกลับไปใช้ซ้ำของผู้ที่เคยบำบัดแล้ว รวมถึงปัญหาการใช้บุหรี่ไฟฟ้าในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งมีแนวโน้มแพร่กระจายมากขึ้น สาเหตุหลักมาจากการเข้าถึงได้ง่าย ขาดความรู้เรื่องโทษและอันตรายของสารเคมีในบุหรี่ไฟฟ้า และยังขาดมาตรการควบคุมหรือการรณรงค์อย่างจริงจังในระดับชุมชน ทำให้ อสม. ต้องใช้ความพยายามมากขึ้นในการสื่อสารและให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะในโรงเรียนและกลุ่มวัยรุ่น

นอกจากนี้ สมาชิก อสม. บางส่วนยังติดภารกิจส่วนตัวหรือมีภาระงานอื่น ทำให้พลาดโอกาสในการเข้าร่วมการอบรมหรือกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องในการถ่ายทอดความรู้ภายในกลุ่มและชุมชน

● ข้อเสนอแนะ

ควรจัดการอบรมแบบหมุนเวียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าร่วมได้ในครั้งแรก โดยใช้ช่องทางการสื่อสารท้องถิ่น เช่น เสียงตามสาย หรือการสื่อสารแบบปากต่อปากจากกลุ่ม อสม. ที่ได้รับการอบรมแล้ว เพื่อให้เกิดการกระจายความรู้ได้อย่างทั่วถึง ควรเพิ่มหัวข้อการอบรมให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น

- การรับมือภัยพิบัติในพื้นที่
- การดูแลผู้สูงอายุและผู้ป่วยเรื้อรัง
- การปฐมพยาบาลขั้นต้นในสถานการณ์ฉุกเฉิน
- การป้องกันยาเสพติดและบุหรี่ไฟฟ้าในกลุ่มเด็กและเยาวชน

โดยเฉพาะเรื่องบุหรี่ไฟฟ้า ควรมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้กับเยาวชนและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ทั้งในโรงเรียน ชุมชน และผ่านสื่อเสียงในท้องถิ่น เพื่อสร้างความตระหนักรู้และป้องกันปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงตั้งแต่ต้นทาง

นอกจากนี้ ควรมีการเตรียมความพร้อมของชุมชนอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดเตรียมสถานที่หลบภัย อุปกรณ์ฉุกเฉินพื้นฐาน และแผนอพยพที่ชัดเจน รวมถึงสนับสนุนการพัฒนา “Smart อสม.” ให้สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี เช่น แอปพลิเคชันการแจ้งเตือน การรายงานเหตุฉุกเฉิน และระบบติดตามผู้ป่วย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลชุมชนให้ปลอดภัยและยั่งยืน

สรุปผลการติดตาม

ภายหลังดำเนินโครงการฯ เป็นระยะเวลา 3 เดือน พบว่าโครงการประสบความสำเร็จและเกิดผลสัมฤทธิ์ในหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร และกลุ่ม อสม. ซึ่งกลุ่มเหล่านี้ได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการอบรมไปใช้จริงในชีวิตประจำวันและในกิจกรรมทางอาชีพ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพการทำงานอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการเพิ่มรายได้และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยรวม สามารถสรุปผลการติดตามได้ดังต่อไปนี้

- **กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพืชสมุนไพรฤทธิ์**

มีสมาชิกกว่า 20 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัยที่มุ่งเน้นการสร้างรายได้เสริมจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เช่น กล้วยแปรรูป น้ำสมุนไพร ผลิตภัณฑ์จักสาน และขนมพื้นบ้าน โดยได้รับการอบรมด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์และการตลาดออนไลน์จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งช่วยให้กลุ่มและสมาชิกได้ปรับปรุงแพ็คเกจจิ้งให้ปลอดภัย สะอาด และน่าซื้อ รวมทั้งใช้ช่องทางออนไลน์อย่าง Facebook และ TikTok ในการสื่อสารและขายสินค้า

- สมาชิกอย่างคุณจรรยาธรรม (พี่จำ) นำความรู้ด้านการตลาดออนไลน์และการออกแบบบรรจุภัณฑ์มาใช้พัฒนาสินค้าทองม้วน กล้วยฉาบ และข้าวแต๋น ได้เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์แม้ต้นทุนจะสูงขึ้น และใช้การยิงแอดโฆษณาเสริมช่องทางขาย แม้พบข้อจำกัดด้านต้นทุนและการเข้าถึงลูกค้า
- ส่วนคุณนารีรัตน์ (คุณกุง) ได้นำความรู้ไปปรับใช้กับธุรกิจขนมพื้นบ้านและการขายผลไม้ตามฤดูกาล โดยออกแบบบรรจุภัณฑ์และเพิ่มของเล่นเด็กในแพ็คเกจช่วยดึงดูดลูกค้าได้ดีขึ้น
- กลุ่มมีการแบ่งงานชัดเจน สมาชิกช่วยกันบริหารงานโดยไม่พึ่งพาการกู้เงิน เน้นใช้ทุนหมุนเวียนภายใน มีความสามัคคีและความเข้มแข็งในชุมชน โดยสมาชิกได้รับรายได้เสริมที่ดีขึ้น ช่วยแบ่งเบาภาระในครอบครัว

- **กลุ่มเกษตรกร (ทั้งกลุ่มของตำบลห้วยทะเลและกลุ่มหมู่ 7)**

ได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการปรับตัวและพัฒนาการดำเนินงานให้สอดคล้องกับยุคสมัยและความเปลี่ยนแปลงของตลาด พวกเขาเริ่มหันมาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างโทรศัพท์มือถือและสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรับออเดอร์และสื่อสารกับลูกค้าอย่างรวดเร็ว ลดความล่าช้าและปัญหาสินค้าค้างสต็อก พร้อมทั้งวางแผนบริหารจัดการต้นทุนอย่างรัดกุม โดยเปลี่ยนช่องทางการจำหน่ายจากพ่อค้าคนกลางมาเป็นการขายปลีกและเปิดร้านอาหารในชุมชน ทำให้สามารถควบคุมราคาและเพิ่มรายได้โดยตรง รวมทั้งยังใช้โปรโมชั่นและระบบคูปองเพื่อรักษาลูกค้าประจำ

- กลุ่มเกษตรกรหมู่ 7 ที่หันมาใช้เกษตรอินทรีย์อย่างค่อยเป็นค่อยไป การเปลี่ยนแปลงนี้ช่วยให้ผลผลิตมีคุณภาพและปลอดภัยต่อสุขภาพ

แม้ว่าจะมีข้อจำกัดเรื่องผลผลิตที่โตช้ากว่าการใช้สารเคมีและต้นทุนที่สูงกว่า กลุ่มยังพยายามเพิ่มมูลค่าด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เช่น น้ำพริกหอมเจียวและยาหม่องสมุนไพร ซึ่งช่วยเสริมรายได้และสร้างความหลากหลายให้กับสินค้า

- อย่างไรก็ตาม ปัญหาหลักของกลุ่มคือการพึ่งพาตลาดผ่านพ่อค้าคนกลาง ทำให้รายได้ลดลง และการขายออนไลน์ยังไม่สามารถขยายได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากต้นทุนค่าขนส่งสูงและขาดความชำนาญในการบริหารจัดการตลาดดิจิทัล กลุ่มจึงมีความต้องการการสนับสนุนทั้งในเรื่องช่องทางตลาด การรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง และการนำเทคโนโลยีชีวภาพมาใช้ในการกระบวนการผลิตอย่างต่อเนื่อง

ทั้งสองกลุ่มสะท้อนให้เห็นว่าการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ร่วมกับความร่วมมือในชุมชน เป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน แต่ทั้งนี้ก็ยังต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในด้านการพัฒนาตลาด การฝึกอบรมเชิงลึก รวมถึงการส่งเสริมการรวมกลุ่มอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้สามารถแข่งขันในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างแท้จริง

● กลุ่ม อสม. จาก 12 หมู่บ้านในตำบลโคกเจริญ

ได้เข้าร่วมอบรมเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการรับมือภัยพิบัติ โดยมีการถ่ายทอดความรู้จากผู้เข้าร่วมอบรมสู่สมาชิก อสม. คนอื่น ๆ ผ่านการพูดคุยแลกเปลี่ยน และการใช้เสียงตามสายหมู่บ้านประกาศข้อมูลคำแนะนำสั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้คนในชุมชนมีความรู้และความเข้าใจเรื่องปฐมพยาบาลและภัยพิบัติเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง

ผลที่เกิดขึ้นคือ ชุมชนมีความพร้อมและมั่นใจมากขึ้นเวลาที่เกิดเหตุฉุกเฉิน สมาชิก อสม. สามารถช่วยปฐมพยาบาลเบื้องต้น ลดความรุนแรงของอาการ และช่วยกันดูแลจนกว่าจะมีแพทย์เข้ามาช่วย นอกจากนี้ยังขยายผลไปสู่การดูแลสุขภาพทั่วไป เช่น การดูแลผู้ป่วยเบาหวาน รวมถึงร่วมมือกันแก้ปัญหา ยาเสพติดในเด็กและเยาวชน และเริ่มให้ความสำคัญกับการป้องกันปัญหา บุหรี่ไฟฟ้าในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในชุมชน โดยกลุ่ม อสม. ได้ริเริ่มการให้ความรู้เบื้องต้นผ่านเสียงตามสายและเวทีในหมู่บ้าน รวมถึงเตรียมจัดกิจกรรมให้ความรู้ในโรงเรียนร่วมกับกลุ่มเยาวชน

ในด้านการสร้างรายได้ บางคนใช้ความรู้ที่ได้รับเปิดคอร์สอบรมหรือจัดทำสื่อเผยแพร่ความรู้เพื่อหารายได้เสริมได้ ส่วนด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวม ชุมชนมีความปลอดภัยมากขึ้นและมีความเข้มแข็งในการช่วยเหลือกัน

ข้อเสนอแนะจากกลุ่มที่ให้สัมภาษณ์

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว สามารถสรุปออกเป็นด้านต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมในครั้งถัดไป ดังต่อไปนี้

(1) ด้านกลุ่มเกษตรกร

- จัดกิจกรรมที่เน้นเรื่องการปลูก พัฒนาแปลงเกษตร เช่น การจัดแปลงสาธิต ทดลองสูตรดิน สูตรปุ๋ย และการทำเกษตรผสมผสาน
- อบรมใช้เทคโนโลยีช่วยในการเกษตร เช่น ระบบรดน้ำอัตโนมัติ การใช้เซนเซอร์วัดความชื้น หรือเครื่องมือดูแลพืช ที่ไม่ต้องมีต้นทุนสูง หรือใช้วัสดุเหลือใช้ในชุมชนมาประยุกต์ใช้เองได้
- อบรมการทำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง จุลินทรีย์หน่อกล้วย หรือฮอร์โมนพืชชีวภาพ และเปิดโอกาสให้ทดลองใช้ในแปลงเกษตรจริง เพื่อดูผลลัพธ์
- เสริมเรื่องการตลาดผลผลิตเกษตร เช่น การรวมกลุ่มขายเอง ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง และการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับผลผลิตสดหรือแปรรูป

(2) ด้านกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

- อบรมการแปรรูปสินค้าท้องถิ่น เช่น ขนม พืชสมุนไพร หรือของพื้นบ้านให้น่าสนใจ ขายได้ราคาดีขึ้น เช่น การเพิ่มบรรจุภัณฑ์หรือรสชาติใหม่
- อบรมขายของออนไลน์ เช่น การยิงแอดใน Facebook/LINE การตั้งเพจ การทำคอนเทนต์ รวมถึงการรับออเดอร์ออนไลน์
- อบรมการทำวิดีโอขายของ การไลฟ์สด และการติดต่อเบื้องต้นให้น่าสนใจเพื่อใช้ใน TikTok หรือ YouTube
- อบรมวิธีขายของตรงถึงลูกค้า แบบไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง เช่น เปิดจุดจำหน่ายหน้าชุมชน ทำตลาดนัดสินค้าในพื้นที่
- อบรมเยาวชนเรื่องการช่วยดูแลการตลาดออนไลน์ เพื่อให้เยาวชนสามารถสืบต่อกิจกรรม และช่วยเหลือผู้สูงอายุในกลุ่มได้

- อบรมเกี่ยวกับการเป็นวิทยากร และฝึกอบรมการถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้สมาชิกในชุมชนเป็นวิทยากรสอนต่อได้
- อบรมการออกแบบถุง กลอง หรือบรรจุภัณฑ์ให้น่าใช้ สะอาด และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- เสริมด้วยการอบรมการตั้งราคาสินค้า การคิดต้นทุน และการสร้างแบรนด์

(3) ด้านกลุ่ม อสม.

- อบรมการดูแลสุขภาพคนในชุมชน ถ่ายทอดความรู้เรื่องสุขภาพ และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- อบรมครู หรือเจ้าหน้าที่ อสม. ให้สามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ผู้ป่วย ผู้สูงวัย และการจัดเวทีความรู้ในชุมชน
- อบรมการใช้แอปพลิเคชันหรือไลน์กลุ่ม เพื่อแจ้งข้อมูลสุขภาพ ติดตามกลุ่มเปราะบาง คนที่เคยเข้ารับการอบรม หรือคนที่มีประวัติการเจ็บป่วย เช่น ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเรื้อรัง หรือผู้เคยติดยา
- อบรมสอนการปฐมพยาบาล และการจัดทำสื่อความรู้ เช่น แผ่นพับ วิดีโอสั้น หรือสื่อเสียงสำหรับใช้ในชุมชน
- กิจกรรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันยาเสพติด บุหรี่ไฟฟ้า และแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน
- ส่งเสริมการใช้เสียงตามสายหรือกิจกรรมหมู่บ้านในการประกาศเตือนภัยสุขภาพ และสร้างความตระหนักรู้
- สนับสนุนการพัฒนา “Smart อสม.” เช่น การใช้แอปติดตามสุขภาพ การแจ้งเตือนอัตโนมัติ และการจัดเก็บข้อมูลชุมชนอย่างเป็นระบบ

- ตรวจสอบผลกระทบต่อสุขภาพกายใจ สุขภาพในชีวิตประจำวัน และความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชน
 - 3. การสำรวจอุปสรรคและข้อจำกัด
 - รวบรวมปัญหาและอุปสรรคในการนำความรู้ไปใช้จริง
 - สำรวจความต้องการและความคาดหวังในการรับการสนับสนุนหรือคำปรึกษาเพิ่มเติม
 - 4. การรวบรวมข้อเสนอแนะและแผนพัฒนาต่อเนื่อง
 - รับฟังข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาหัวข้ออบรมในอนาคต
 - วางแผนรูปแบบการให้บริการวิชาการที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน
- การติดตามผลครั้งนี้มุ่งเก็บข้อมูลเชิงลึกเพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมบริการวิชาการให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริงในระยะยาว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินโครงการกิจกรรมการบริการวิชาการและวิชาชีพแก่ชุมชนในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1. ระยะจัดกิจกรรม

ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องหรือสนใจในหัวข้อกิจกรรม จำนวน 99 คน โดยใช้แบบสอบถามประเมินความคาดหวัง ณ วันจัดกิจกรรม แบบสอบถามครอบคลุมความคาดหวังด้านเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต และประโยชน์จากกิจกรรม ใช้มาตราส่วนลิเคิร์ต 5 ระดับสำหรับวิเคราะห์เชิงปริมาณ

2. ระยะติดตามผลหลัง 3 เดือน

ติดตามการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มเป้าหมายใน 4 กิจกรรมหลัก ได้แก่

- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพืชสมุนไพรลูกพระฤทธิ (กิจกรรมพัฒนา Packaging และตลาดออนไลน์)
- กลุ่มเกษตรกรหัวทะเล (กิจกรรมเกษตรยุคใหม่ในโลกดิจิทัล)
- กลุ่มเกษตรกรโคกเรณู (กิจกรรมปลูกพืชด้วยเกษตรอินทรีย์สมัยใหม่)
- กลุ่ม อสม. โคกเรณู (กิจกรรมปฐมพยาบาลพร้อมรับมือภัยพิบัติ)

วิธีเก็บข้อมูลประกอบด้วย

- สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มละ 10 คน รวม 40 คน เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ ผลลัพธ์ และข้อเสนอแนะ
- แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสำรวจผลการใช้ความรู้ การเปลี่ยนแปลง ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ
- การสังเกตการณ์ภาคสนาม (Field Observation) ลงพื้นที่ติดตามผลในระดับชุมชน เช่น การเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐาน การใช้เครื่องมือเกษตร หรือการเผยแพร่ถ่ายทอดความรู้

ข้อมูลจากทั้ง 2 ระยะจะถูกวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อประเมินผลกระทบต่อเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างรอบด้าน

วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในโครงการกิจกรรมการบริการวิชาการและวิชาชีพ แก่ชุมชนในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ แบ่งออกเป็น 2 แนวทางหลัก คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บในวันจัดกิจกรรม (ก่อนการติดตามผล) ซึ่งเป็นแบบประเมินความคาดหวังของกลุ่มเป้าหมาย จะใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่

- ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) เพื่อแสดงค่าเฉลี่ยของความคาดหวังในแต่ละด้าน
- ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) เพื่อแสดงความแปรปรวนของข้อมูล
- การแปลความหมายตามคะแนนเฉลี่ยของแบบ Likert 5 ระดับ ดังนี้
 - 4.51 – 5.00 = มากที่สุด
 - 3.51 – 4.50 = มาก
 - 2.51 – 3.50 = ปานกลาง
 - 1.51 – 2.50 = น้อย
 - 1.00 – 1.50 = น้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณจะถูกนำเสนอในรูปแบบตารางสถิติภาพรวม และจำแนกตามกิจกรรมต่าง ๆ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งใช้ติดตามผลภายหลัง 3 เดือน จะได้รับการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์ตามประเด็น (Thematic Analysis) โดยมีขั้นตอนดังนี้

- ในบางกิจกรรม มีการเปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังเข้าร่วม เพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง
- ถอดบทสัมภาษณ์และจัดกลุ่มคำตอบตามหัวข้อคำถาม เช่น การนำความรู้ไปใช้จริง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น อุปสรรค และข้อเสนอแนะ
- สังเคราะห์ประเด็นหลักที่กลุ่มตัวอย่างตอบซ้ำหรือสะท้อนผลลัพธ์ร่วมกัน เช่น การเปลี่ยนพฤติกรรม การปรับตัวในการทำงาน หรือความรู้สึกมั่นใจในชีวิตประจำวัน
- ยกข้อความตัวอย่าง (Quotation) ที่แสดงผลสัมฤทธิ์หรือปัญหา เช่น คำพูดแสดงความพึงพอใจ การเปลี่ยนแปลงรายได้ หรืออุปสรรคในการใช้ความรู้
- วิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มกิจกรรม เพื่อดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงความแตกต่างของผลลัพธ์ตามบริบทของแต่ละชุมชน และระดับการนำไปใช้จริง

บทสรุป

ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการติดตามผลโครงการ “เสริมสร้างศักยภาพชุมชนสร้างสุขผู้สูงวัย พัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดชัยภูมิ” ปีที่ 2 ภายหลังจากดำเนินกิจกรรมบริการวิชาการครบระยะเวลา 3 เดือน ประกอบด้วยผลการสัมภาษณ์เชิงลึกการสำรวจผ่านแบบสอบถามปลายเปิด และการสังเกตการณ์ภาคสนาม ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านการนำความรู้ไปใช้จริง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อรายได้ สุขภาพ และคุณภาพชีวิต ตลอดจนข้อจำกัดที่ผู้เข้าร่วมประสบ และข้อเสนอแนะที่สะท้อนความต้องการในการพัฒนาต่อเนื่อง ข้อมูลทั้งหมดเหล่านี้ได้รับการจัดเก็บอย่างเป็นระบบและผ่านการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างรอบด้าน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เข้าใจ

ผลกระทบของโครงการในเชิงลึก และสามารถประเมินความยั่งยืนของการพัฒนาได้อย่างแท้จริง

ข้อมูลจากบทนี้จะถูกนำไปใช้ในการอภิปรายผลในบทที่ 5 เพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมในภาพรวม เปรียบเทียบระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ และเชื่อมโยงกับเป้าหมายของโครงการ รวมถึงนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมบริการวิชาการในอนาคตให้มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชนมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

วิเคราะห์ผลการติดตามโครงการฯ สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการติดตามและประเมินผลโครงการ “เสริมสร้างศักยภาพชุมชน สร้างสุขผู้สูงวัย พัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดชัยภูมิ” ปีที่ 2 ภายหลังจากดำเนินกิจกรรมครบระยะเวลา 3 เดือน เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2568 โดยอ้างอิงจากข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ได้วิเคราะห์ในบทที่ 4 เพื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการนำความรู้ไปใช้จริง ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ซึ่งจะถูกนำมาสังเคราะห์เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนากิจกรรมในอนาคตให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

วิเคราะห์ผลการติดตาม

5.1 การติดตามผลการอบรมเรื่อง การพัฒนา Packaging บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าเกษตร และการตลาดออนไลน์สำหรับสินค้าเกษตรจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพืชสมุนไพรภูพระฤทธิ

จากการสัมภาษณ์ คุณปณณภา สนธิบุญ หรือพี่โอ (093 535 6426) รองประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มพืชสมุนไพรภูพระฤทธิ ซึ่งมีสมาชิกกลุ่มราว 20 คน กลุ่มนี้มุ่งเน้นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิก โดยเฉพาะผู้สูงวัย ผ่านการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรในท้องถิ่น อาทิ กล้วยหอมทอง ฝรั่ง ผักปลอดสาร กล้วยแปรรูป น้ำสมุนไพร และผลิตภัณฑ์จักสาน เช่น ตะกร้าหวายและหมวก เป็นต้น สมาชิกได้เข้าร่วมการอบรมด้านแพ็คเกจจิ้งและการตลาดออนไลน์ ซึ่งช่วยเปลี่ยนมุมมองการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สะอาดและน่าซื้อ พร้อมทั้งเริ่มใช้ช่องทางโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook และ TikTok เพื่อการสื่อสารและการขาย ทำให้กลุ่มสามารถเข้าถึงลูกค้าได้หลากหลายยิ่งขึ้น ทั้งชาวบ้านในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ภาคราชการ รวมถึงกลุ่มลูกค้าประจำที่ติดตามผ่านเพจของกลุ่ม ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด เช่น การเปลี่ยนรูปแบบการขายกล้วยแปรรูปจากถุงละ 20 บาท เป็นแบบครึ่งกิโลกรัมในราคา 60 บาท เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อีกทั้งกลุ่มยังใช้วิธีไลฟ์สดเพื่อแนะนำสินค้า ซึ่งสมาชิกช่วยกันเตรียมเนื้อหา ซ้อมพูด และแชร์ลงโซเชียลส่วนตัว เพื่อกระตุ้นยอดขายและ

ขยายฐานลูกค้า แม้จะไม่มีเงินเดือนแต่สมาชิกทุกคนมีจิตอาสา โดยกลุ่มใช้วิธีบริหารแบบไม่พึ่งพาการเงิน แต่ใช้ทุนหมุนเวียนภายในเพื่อความยั่งยืน และเน้นการแบ่งหน้าที่ชัดเจนเพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงาน ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 22 คน ที่ถือหุ้นในกลุ่มและร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชนแบบกลุ่ม แม้ว่าจะมีความยากในการบริหารมากกว่ารูปแบบบุคคล แต่สมาชิกต่างให้ความร่วมมืออย่างดี

จากการรวมกลุ่มและจัดกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชน สมาชิกมีความสุข ได้พบปะสังสรรค์ และสร้างรายได้เสริม โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลที่มียอดขายเพิ่มขึ้นจากหลักร้อยเป็นหลักพันบาท การใช้เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ท้าทาย โดยเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุในกลุ่ม แต่กลุ่มก็พยายามดึงคนรุ่นใหม่เข้ามาร่วมทำงานและช่วยด้านการตลาดออนไลน์ กลุ่มยังมีแนวคิดในการพัฒนาไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้กากกล้วยหรือใบไม้ในการผลิตภาชนะรักษ์โลก เช่น ขามกากกล้วย และมีความต้องการไปศึกษาดูงานเพิ่มเติมในด้านนี้ นอกจากนี้ กลุ่มยังรับผลิตภัณฑ์จากสมาชิกในชุมชนใกล้เคียงเพื่อนำมาแปรรูปและสร้างงานให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่ต่อไป แม้ว่ากลุ่มจะยังไม่ได้ขยายในเชิงพาณิชย์อย่างรวดเร็ว เพราะติดข้อจำกัดด้านกำลังผลิต แต่ด้วยหลักการพึ่งตนเอง ความร่วมมือของสมาชิก และความรู้ที่ได้รับจากการอบรม จึงถือเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืนของกลุ่มในระยะยาว

● ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

กลุ่มได้นำความรู้จากการอบรมด้านแพ็คเกจจิ้งและการตลาดออนไลน์มาใช้จริง โดยมีการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ดูสะอาด น่าซื้อ และเหมาะกับตลาด รวมถึงการใช้ช่องทางออนไลน์อย่าง Facebook และ TikTok ในการสื่อสารและจำหน่ายสินค้า การไลฟ์สดแนะนำสินค้าเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเพิ่มช่องทางการขายและตอบสนองความต้องการลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

● ด้านการสร้างรายได้ในอาชีพ/การประกอบอาชีพเสริม/การเพิ่มรายได้

สมาชิกกลุ่มซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัย สามารถสร้างรายได้เสริมจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น กล้วยแปรรูป น้ำสมุนไพร และผลิตภัณฑ์จักสาน รายได้เพิ่มขึ้นจากหลักร้อยเป็นหลักพันในช่วงเทศกาล และมีการวางแผนออกงานขายร่วมกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อขยายช่องทางจำหน่าย สร้างรายได้สม่ำเสมอและความมั่นคงทางการเงินแก่สมาชิก

- **ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต**

การรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็ง สมาชิกมีความสุขจากการได้ทำงานร่วมกัน พบปะสังสรรค์ และลดความรู้สึกเหงาหรือซึมเศร้า โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ได้รับงานทำและรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ กลุ่มยังสนับสนุนการใช้พลังงานแสงอาทิตย์และผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลดีต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

- **ด้านการนำความรู้ไปเผยแพร่/แบ่งปัน/ถ่ายทอด/ให้คำปรึกษา/เป็นวิทยากร ให้แก่ผู้อื่นเพื่อนำไปปฏิบัติ**

กลุ่มมีการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน โดยสมาชิกวัยรุ่นและคนรุ่นใหม่ช่วยถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีและการตลาดออนไลน์ให้กับผู้สูงอายุ อีกทั้งยังมีการจัดอบรมและรับวิทยากรจากหน่วยงานภายนอก เช่น อบต. สอนทักษะจักสานและการแปรรูปสินค้า เพื่อให้สมาชิกสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- **ด้านการนำความรู้ไปต่อยอดความรู้ให้เป็นความรู้ใหม่ (พัฒนาความรู้/สร้างนวัตกรรม)**

กลุ่มได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้กาบกล้วยและใบไม้ผลิตภาชนะรักษ์โลก (ชามกาบกล้วย) เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างความแตกต่าง นอกจากนี้ยังมีการปรับ Mindset ของสมาชิกให้เปิดรับเทคโนโลยีและวิธีการทำตลาดใหม่ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

- **ด้านการนำความรู้ไปเชื่อมโยงกับสมาชิกในกลุ่มอื่น ๆ เพื่อสร้างกลุ่มให้แข็งแรงและยั่งยืน**

กลุ่มได้สร้างเครือข่ายกับชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ โดยร่วมออกงานกับเกษตรอำเภอและจังหวัดเพื่อขยายตลาด รวมถึงรับผลิตภัณฑ์จากชุมชนใกล้เคียงเข้ามาแปรรูป เพื่อสร้างโอกาสและเพิ่มรายได้ให้สมาชิก ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ ให้แข็งแรงและยั่งยืนในระยะยาว

- **ปัญหา และอุปสรรค**

กลุ่มมีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ไม่นิยมใช้เทคโนโลยีหรือสมาร์ทโฟน ทำให้การพัฒนาด้านออนไลน์หรือเทคโนโลยีล่าช้า ขาดเครื่องจักรสำหรับเพิ่มกำลังผลิต เช่น เครื่องอบแห้งหรือเครื่องแพ็คสินค้า ส่งผลให้ไม่สามารถขยายเข้าสู่ตลาดห้างหรือโมเดิร์นเทรดได้ เพราะระบบ “หลังบ้าน” ยังไม่พร้อม การบริหารงานกลุ่มซับซ้อนกว่าการทำรายบุคคล

และยังขาดแนวทางหรือเครื่องมือในการพัฒนาสินค้าที่แตกต่าง นอกจากนี้ ยังไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาสืบทอดหรือพัฒนาต่อเนื่อง

- **ข้อเสนอแนะ**

ชุมชนต้องการให้มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานจัด “คอร์สสั้น” เช่น การออกแบบสินค้า หรืออบรมวิทยากรชุมชน อยากรู้ศึกษาดูงานการแปรรูปวัสดุท้องถิ่น เช่น ชามจากกาบกล้วย พร้อมทั้งขอรับการสนับสนุนเครื่องจักรแปรรูปเพื่อเพิ่มคุณภาพสินค้า เสนอให้พัฒนาผลิตภัณฑ์จากกล้วยในพื้นที่ให้มีเอกลักษณ์ และควรมีนโยบายส่งเสริมเทคโนโลยีที่เข้าใจและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ.

- **รางวัลที่ได้รับระดับตำบล/อำเภอ/ประเทศ/นานาชาติ**

ความมุ่งมั่นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพืชสมุนไพรลูกพระฤทธิ ในการนำนวัตกรรมความรู้ด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์และกลยุทธ์การตลาดออนไลน์จากกิจกรรมอบรมไปประยุกต์ใช้จริงในกระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้า ได้แสดงผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน ไม่เพียงแต่ในมิติของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพและภาพลักษณ์ที่โดดเด่นเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อรายได้และความเข้มแข็งของกลุ่มในระยะยาว

หนึ่งในความสำเร็จที่จับต้องได้คือ การที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพืชสมุนไพรลูกพระฤทธิ ได้รับรางวัลชนะเลิศ "ประเพณีวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด" ประจำปี 2568 ซึ่งจัดโดยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชัยภูมิ โดยได้รับ ประกาศนียบัตรอันทรงเกียรติจาก นายอนันต์ นาคเนียม ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ ในพิธีมอบรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติ ณ ห้องประชุมพญาแล ชั้น 5 ศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2568 เวลา 09.30 น.

รางวัลดังกล่าว สะท้อนความสำเร็จของกลุ่มจากการนำนวัตกรรมและองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้จริงในระดับชุมชน จนสามารถพัฒนาเป็นต้นแบบของการเรียนรู้และพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน เป็นแบบอย่างสำคัญของการให้บริการวิชาการที่สามารถต่อยอดไปสู่ผลกระทบในระดับนโยบายท้องถิ่น และการพัฒนา กลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม

คุณจรรุวรรณ สุขท่วม หรือ พี่จ๋า (091 542 8994) เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่ทำงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เช่น ทองม้วนทองพับ กล้วยฉาบ และข้าวแต่น้ำแดงโม ซึ่งเธอมีบทบาทสำคัญในการดูแลและเป็นแอดมินเพจ Facebook ของกลุ่มเพื่อจัดจำหน่าย สินค้าออนไลน์ พี่จ๋าได้เข้าร่วมอบรมและรับความรู้จากมหาวิทยาลัยรามคำแหงในด้าน การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าและการตลาดออนไลน์ ซึ่งช่วยให้เธอปรับปรุงแพ็คเกจจิ้งของ สินค้าที่ผลิตให้ดูสวยงาม สะอาดตา และปลอดภัยมากขึ้น เช่น การเปลี่ยนมาใช้วัสดุ ที่เหมาะสมและเลิกใช้แม็กที่อาจไม่ปลอดภัยตามคำแนะนำ

แม้ว่าการพัฒนาบรรจุภัณฑ์นี้จะทำให้ต้นทุนสูงขึ้น เพราะราคาวัสดุแพ็คเกจจิ้งที่ใช้ มีราคาค่อนข้างแพง แต่คุณจรรุวรรณ ก็สามารถควบคุมต้นทุนได้ด้วยการปรับปริมาณสินค้า และยังคงได้รับกำไรจากยอดขายที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ คุณจรรุวรรณ ยังได้เรียนรู้การขาย ออนไลน์ผ่าน Facebook และพยายามยิงแอดโฆษณาเพื่อเพิ่มช่องทางการขาย แต่ก็เผชิญกับ ปัญหาการเข้าถึงลูกค้าและต้นทุนค่าโฆษณาที่สูง โดยบางครั้งโฆษณายังออกไปแต่ไม่ได้ ผลตอบรับจริง ทำให้เกิดความสูญเสียทางการเงิน

อีกทั้งสมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่มเป็นผู้สูงอายุที่ใช้งานโซเชียลมีเดียไม่คล่อง ใช้ได้เฉพาะ LINE และ Facebook แบบพื้นฐาน ทำให้การสื่อสารและการตลาดออนไลน์เป็นเรื่องยาก จำเป็นต้องอาศัยลูกหลานเข้ามาช่วยสนับสนุนในการโพสต์และขายของผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ซึ่งเป็นข้อจำกัดสำคัญที่กลุ่มต้องเผชิญ

คุณจารุวรรณ มองว่าการเรียนรู้เกี่ยวกับการขายออนไลน์และการสร้างสื่อวิดีโอเพื่อการตลาดเป็นเรื่องสำคัญที่อยากให้มหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มสามารถพัฒนาทักษะและสามารถเข้าถึงลูกค้าได้มากขึ้น นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงแพ็คเกจจิ้งที่ดีขึ้นยังช่วยสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าและส่งเสริมการขายให้มีประสิทธิภาพ

สุดท้ายคุณจารุวรรณ ขอขอบคุณโครงการและมหาวิทยาลัยที่ให้โอกาสเรียนรู้และฝึกอบรม ซึ่งทำให้เธอและสมาชิกกล้าปรับเปลี่ยนพัฒนาสินค้าและการขาย ทำให้มีรายได้เสริมช่วยแบ่งเบาภาระในครอบครัว แม้ว่าจะมีอุปสรรคหลายอย่างที่ต้องก้าวผ่านโดยเฉพาะในเรื่องการตลาดออนไลน์และต้นทุนการยิงแอดโฆษณา แต่พี่จาก็ยังคงมุ่งมั่นที่จะพัฒนาต่อไป

● ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

คุณจารุวรรณ สุขท้วม ได้นำความรู้จากการเข้าร่วมอบรมของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์และการตลาดออนไลน์ มาประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม โดยเน้นการพัฒนาสัญลักษณ์ของบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้า ทั้งด้านความปลอดภัย ความสะอาด และความสวยงาม เช่น การเลือกใช้แม็กในการปิดถุงบรรจุภัณฑ์ และการเลือกใช้กระดาษกราฟขาวในการห่อหุ้มผลิตภัณฑ์

● ด้านการสร้างรายได้ในอาชีพ/การประกอบอาชีพเสริม/การเพิ่มรายได้

หลังจากพัฒนาบรรจุภัณฑ์และปรับแนวทางการตลาด ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีความน่าสนใจมากขึ้น ส่งผลให้สามารถตั้งราคาสินค้าได้สูงขึ้นและเป็นที่ยอมรับของลูกค้า ทำให้เกิดรายได้เสริมอย่างต่อเนื่อง แม้ต้นทุนจะเพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนวัสดุบรรจุภัณฑ์ แต่คุณจารุวรรณ สามารถบริหารจัดการต้นทุนผ่านการลดปริมาณสินค้าต่อแพ็คเกจ ทำให้ยังคงได้กำไรและเพิ่มรายได้ให้แก่กลุ่ม

● ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

การเข้าร่วมอบรมและนำความรู้มาปรับใช้กับการผลิตสินค้าชุมชน ส่งผลให้พี่จามีรายได้เสริม ช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว และมีความภาคภูมิใจ

ในความสามารถของตนเองในฐานะแม่บ้านที่สามารถสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ในชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการพึ่งพาตนเอง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

- **ด้านการนำความรู้ไปเผยแพร่ / แบ่งปัน / ถ่ายทอด / ให้คำปรึกษา**

คุณจรรุวรรณ ทำหน้าที่เป็นแอดมินเพจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยนำสินค้าและความรู้จากสมาชิกแต่ละคนมารวบรวมเพื่อโปรโมตและกระจายช่องทางขายให้กับกลุ่มอย่างทั่วถึง อีกทั้งยังให้คำปรึกษาเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การปรับต้นทุน และการขายออนไลน์แก่สมาชิกกลุ่มที่มีความรู้เทคโนโลยีน้อย โดยเฉพาะผู้สูงอายุ ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม

- **ด้านการนำความรู้ไปต่อยอดความรู้ให้เป็นความรู้ใหม่**

คุณจรรุวรรณ ได้ต่อยอดความรู้ที่ได้รับจากการอบรมให้เหมาะสมกับบริบทของกลุ่ม เช่น การคำนวณต้นทุนเพื่อให้สามารถตั้งราคาขายที่เหมาะสม การลดปริมาณสินค้าในแต่ละแพ็คเกจเพื่อรักษากำไร และการพัฒนาแนวทางยิงแอด (โฆษณาออนไลน์) อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการผลิตคลิปวิดีโอและทดลองขายผ่าน TikTok ซึ่งถือเป็นนวัตกรรมการตลาดที่สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคยุคใหม่

- **ด้านการนำความรู้ไปเชื่อมโยงกับสมาชิกในกลุ่มอื่น ๆ เพื่อสร้างกลุ่มให้แข็งแรงและยั่งยืน**

จากการเป็นแกนนำในการเปลี่ยนแปลง คุณจรรุวรรณ ได้แนะนำให้สมาชิกในกลุ่มปรับบรรจุภัณฑ์ตามแนวทางเดียวกัน ช่วยคิดต้นทุน-กำไรอย่างเหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนสมาชิกที่ไม่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี โดยเปิดพื้นที่เพจของกลุ่มให้เป็นศูนย์กลางการขายสินค้าร่วมกัน ส่งผลให้กลุ่มมีความสามัคคี แข็งแรง และสามารถพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

- **ปัญหา และอุปสรรค**

กลุ่มประสบปัญหาด้านต้นทุนบรรจุภัณฑ์ที่สูง ทำให้กำไรต่อหน่วยน้อย สมาชิกส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ไม่ถนัดใช้เทคโนโลยีหรือทำตลาดออนไลน์ การยิงแอดโฆษณามักไม่คุ้มค่าเมื่อไม่มีการวางแผนที่ดี อีกทั้งระบบของ Facebook และ TikTok เปลี่ยนบ่อย ทำให้ตามไม่ทันและปรับตัวลำบาก

- **ข้อเสนอแนะ**

กลุ่มต้องการอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับตลาดออนไลน์ เช่น เทคนิคยิงแอด และการทำวิดีโอขายสินค้า เสนอให้ภาครัฐช่วยลดต้นทุนบรรจุภัณฑ์ และอยากให้เชื่อมโยง

คนรุ่นใหม่หรือลูกหลานเข้ามาช่วยผู้สูงอายุในด้านการตลาด นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการตลาดแบบตรงถึงลูกค้า เพื่อลดการพึ่งพาการยิงแอด.

คุณ นารีรัตน์ สุวรรณโชติ หรือ “คุณกุ๊้ง” (.062 241 6161) เป็นผู้ประกอบการที่มีธุรกิจขนมพื้นบ้านซึ่งจำหน่ายทั้งในรูปแบบแผงและแบบพวง โดยส่วนใหญ่จะส่งจำหน่ายตามร้านค้าในพื้นที่ละแวกใกล้เคียง เธอเข้าร่วมอบรมในหัวข้อการตลาดออนไลน์ซึ่งจัดโดยมหาวิทยาลัยรามคำแหง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในธุรกิจของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลังจากเข้ารับการอบรม คุณนารีรัตน์ ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ขนม โดยเริ่มจากการออกแบบโลโก้ใหม่ และเพิ่มเติมองค์ประกอบที่ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า เช่น การแถมของเล่นเด็กในบรรจุภัณฑ์ ซึ่งช่วยดึงดูดใจผู้บริโภค โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและผู้ปกครอง การเปลี่ยนแปลงในลักษณะนี้ทำให้ผลิตภัณฑ์น่าสนใจมากขึ้น ส่งผลให้ยอดขายเพิ่มขึ้นและสามารถสร้างกำไรได้มากขึ้น แม้จะต้องลงทุนกับบรรจุภัณฑ์และของแถม แต่เมื่อซื้อวัตถุดิบและวัสดุบรรจุในปริมาณมาก ก็ช่วยลดต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยลงได้ ในส่วนของช่องทางการจำหน่าย คุณกุ๊้งเน้นการขายแบบส่งตรงให้ร้านค้า รวมถึงการโพสต์ขายในกลุ่มออนไลน์ต่าง ๆ แม้จะยังไม่ถนัดการไลฟ์สด แต่ก็มีความพยายามในการเข้าถึงตลาดใหม่ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น การโพสต์ขายในกลุ่มที่มีผู้บริโภคจากกลุ่มโรงงาน ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสทางการตลาด เธอสามารถบริหารจัดการการค้าสั่งซื้อผ่านการสั่งตรงจากโรงงานและให้โรงงานจัดส่งสินค้าไปยังลูกค้าได้โดยตรง ช่วยลดภาระในการจัดส่งและบริหารสต็อกสินค้า

คุณนารีรัตน์ ยังมีบทบาทในการเป็นเกษตรกร โดยมีสวนผลไม้เป็นของตนเองปลูกพืชตามฤดูกาล เช่น กล้วยน้ำว้า มะม่วง และน้อยหน่า ผลผลิตเหล่านี้จะถูกนำมาจำหน่ายในกลุ่มออนไลน์ภายในอำเภอ โดยเธอจะโพสต์ขายและจัดส่งด้วยตนเองในเขตตำบลหรืออำเภอใกล้เคียง เนื่องจากผลผลิตบางชนิด เช่น น้อยหน่า มีความบอบบางและเสี่ยงง่ายต่อการขนส่งจึงต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ คุณกุ๊้งแสดงความสนใจที่จะพัฒนาศักยภาพเพิ่มเติม โดยเฉพาะในด้านการหาตลาดใหม่ การคำนวณต้นทุน และการใช้สื่อออนไลน์ในการขยายตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ เธอเสนอว่า หากมีการจัดอบรมในอนาคต อยากให้เน้นเรื่องการตลาดดิจิทัล เทคนิคการขาย และวิธีการนำเสนอสินค้าผ่านสื่อใหม่ ๆ นอกจากนี้ เธอยังสนใจระบบควบคุมการเกษตรแบบอัตโนมัติ (IoT) เช่น การควบคุมระบบน้ำในสวน และแสดงความพร้อมที่จะถ่ายทอดความรู้หรือประสบการณ์ให้กับชุมชน หากมีโอกาสเป็นวิทยากรในกิจกรรมของมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานอื่น ๆ

- **ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้**

คุณนารีรัตน์ได้นำความรู้จากการอบรมเรื่องการตลาดออนไลน์ไปปรับใช้กับธุรกิจขนมพื้นบ้าน โดยเฉพาะด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ การทำโลโก้ใหม่ และการจัดวางสินค้าให้มีความน่าสนใจมากขึ้น เช่น การเพิ่มของเล่นเด็กเป็นของแถมในสินค้า ส่งผลให้สินค้าโดดเด่น มีความแตกต่างจากเดิม และดึงดูดผู้บริโภคมากขึ้นอย่างชัดเจน

- **ด้านการสร้างรายได้ในอาชีพ/การประกอบอาชีพเสริม/การเพิ่มรายได้**

การปรับบรรจุภัณฑ์และการตลาดทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้น คุณนารีรัตน์สามารถสร้างกำไรได้มากขึ้นจากการลดต้นทุนโดยการสั่งซื้อวัตถุดิบและสติ๊กเกอร์ในปริมาณมาก และขายในรูปแบบยกกล่องให้ร้านค้า ทั้งยังมีรายได้เสริมจากการขายผลผลิตทางการเกษตรในฤดูกาล เช่น มะม่วง น้อยหน่า และกล้วยน้ำว้า ซึ่งจำหน่ายผ่านกลุ่มในชุมชนและออนไลน์

- **ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต**

รายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาธุรกิจส่งผลให้คุณภาพชีวิตของคุณนารีรัตน์และครอบครัวดีขึ้น มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการปรับตัวด้านช่องทางการขาย เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์และกลุ่มโรงงานเพื่อขยายตลาดอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความมั่นคงในอาชีพและสามารถวางแผนพัฒนาธุรกิจระยะยาวได้

- **ด้านการนำความรู้ไปเผยแพร่ / ถ่ายทอด / ให้คำปรึกษา / เป็นวิทยากรให้แก่ผู้อื่น**

คุณนารีรัตน์แสดงความพร้อมในการถ่ายทอดประสบการณ์และความรู้แก่ผู้อื่นในชุมชน โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตลาดออนไลน์ และการคำนวณต้นทุนอย่างง่าย เพื่อช่วยให้เพื่อนสมาชิกหรือผู้ประกอบการรายอื่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับธุรกิจของตนได้ นอกจากนี้ยังสนใจการเป็นวิทยากรในกิจกรรมที่จัดโดยมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานท้องถิ่นในอนาคต

- **ด้านการนำความรู้ไปต่อยอดความรู้ให้เป็นความรู้ใหม่ (พัฒนาความรู้/สร้างนวัตกรรม)**

คุณนารีรัตน์มีแนวคิดในการต่อยอดความรู้ เช่น การประยุกต์ใช้ IoT (Internet of Things) ในการควบคุมระบบน้ำในสวน ซึ่งเป็นความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปทดลองใช้ในภาคเกษตรกรรมได้จริง โดยต้องการเข้าใจเพิ่มเติมถึงวิธีการนำไปใช้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีการผสมผสานของแอมที่มีคุณค่าในเชิงการตลาดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์

- ด้านการนำความรู้ไปเชื่อมโยงกับสมาชิกในกลุ่มอื่น ๆ เพื่อสร้างกลุ่มให้แข็งแกร่งและยั่งยืน

คุณนารีรัตน์ ดำเนินธุรกิจเป็นรายบุคคล แต่ได้เชื่อมโยงกับเครือข่ายกลุ่มโรงงานและกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ เพื่อสร้างตลาดที่มั่นคง นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนและชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมหรือขายสินค้าผ่านช่องทางเดียวกัน ทำให้เกิดความร่วมมือในชุมชน และช่วยกันพัฒนาศักยภาพกลุ่มอย่างยั่งยืน

- ปัญหาและอุปสรรค

การหาตลาดจำหน่าย โดยเฉพาะช่องทางใหม่ ๆ ที่ยังเข้าถึงได้ยาก ขาดทักษะด้านการตลาดออนไลน์แบบลึก เช่น การไลฟ์สดขายของ ส่งผลให้ขายได้น้อย แม้จะพยายามขายผลไม้สด เช่น น้อยหน่า แต่ระบบขนส่งที่ล่าช้าทำให้เกิดการเน่าเสียหากเกิน 1 วัน อีกทั้งความรู้ด้านเทคโนโลยี เช่น IoT ที่เคยได้รับการอบรมยังไม่เพียงพอ จึงยังไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงในสวนได้

- ข้อเสนอแนะ

กลุ่มต้องการให้หน่วยงานจัดอบรมเพิ่มเติมเรื่องการหาตลาด โดยเฉพาะการเข้าถึงร้านค้าใหม่ ๆ และพัฒนาเทคนิคการขายออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เสนอให้มีระบบช่วยเหลือค่าขนส่งสินค้าสด เพื่อรักษาคุณภาพสินค้า และอยากได้รับความรู้ด้าน IoT อย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้ควบคุมระบบงานในสวน เช่น การรดน้ำหรือดูแลผลผลิตแบบอัตโนมัติ

5.2 การติดตามผลการอบรมหัวข้อเกษตรยุคใหม่ ภายใต้โลกดิจิทัล จากกลุ่มเกษตรกรหัวทะเล

จากการสัมภาษณ์พูดคุยกับเกษตรกรหัวทะเล คุณจิรติกาญ. (098 989 7515) และคุณถวิล (098 020 7909) พบว่า เกษตรกรได้มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนากระบวนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจและความต้องการของตลาดอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการบริหารจัดการต้นทุน การปรับรูปแบบการผลิตและการขาย การรักษาคุณภาพสินค้า รวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและความยั่งยืน เกษตรกรตระหนักถึงความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินงานเพื่อให้ทันกับยุคสมัย จึงมีการลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลางและหันมาบริหารจัดการขายสินค้าปลีกเอง เช่น การเปิดร้านอาหารในชุมชนรองรับลูกค้าประจำในพื้นที่ ซึ่งช่วยเพิ่มรายได้และความคุ้มค่าของผลผลิตได้มากขึ้น การบริหารต้นทุนและวางแผนการผลิต

อย่างมีประสิทธิภาพเป็นอีกหนึ่งหัวใจสำคัญ โดยเกษตรกรมีการรับออเดอร์ลูกค้าผ่านช่องทางโทรศัพท์และใช้โปรโมชั่นเพื่อรักษารฐานลูกค้า การวางแผนนี้ช่วยลดของเสียและปัญหาสินค้าค้างสต็อกได้อย่างดี

ในส่วนของเกษตรกรยุคใหม่ภายใต้โลกดิจิทัล เกษตรกรหัวทะเลมีการนำเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ในกระบวนการจัดการและส่งเสริมการตลาดอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้โทรศัพท์มือถือและสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เพื่อรับออเดอร์และสื่อสารกับลูกค้าอย่างรวดเร็วและตรงเป้าหมาย ซึ่งช่วยลดความล่าช้าในการส่งข้อมูลและเพิ่มความสะดวกในการจัดจำหน่ายสินค้า

นอกจากนี้ การแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านช่องทางออนไลน์และการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสภาพอากาศและเทคนิคการเกษตร ยังช่วยให้เกษตรกรสามารถปรับแผนการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและตลาดได้ดีขึ้น เช่น เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด มีการนำแอปพลิเคชัน มาช่วยตรวจสอบสภาพอากาศ สภาพน้ำและดิน ในพื้นที่เลี้ยง ประกอบกับการที่เกษตรกรสามารถสังเกตสภาพดินได้อย่างเหมาะสม จะช่วยให้สามารถเตรียมความพร้อมและรับมือกับศัตรูพืช เพื่อป้องกันความเสียหายต่อผลผลิต ตลอดจนสามารถติดตามข้อมูลพยากรณ์อากาศล่วงหน้า และปรับตัวตามสถานการณ์ เช่น ภาวะน้ำท่วม ภัยแล้ง หรือฝนไม่ตกตามฤดูกาล และสามารถพัฒนาอาชีพเสริมหรืออาชีพทางเลือก เพื่อรองรับผลกระทบและสร้างความมั่นคงในรายได้ ซึ่งเป็นการต่อยอดองค์ความรู้สู่การทำเกษตรที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในยุคดิจิทัล การนำเครื่องมือดิจิทัลเข้ามาช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการของเกษตรกรจึงไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มช่องทางการขายและการตลาดเท่านั้น แต่ยังช่วยส่งเสริมความร่วมมือในกลุ่มให้มีความเหนียวแน่นมากขึ้น ผ่านการสื่อสารที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ช่วยให้การแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจเป็นไปอย่างทันท่วงที และการรับมือกับ ด้วยการผสมผสานแนวคิดเกษตรยุคใหม่กับเทคโนโลยีดิจิทัลนี้ เกษตรกรหัวทะเลจึงสามารถรักษาความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สร้างรายได้ที่มั่นคง และพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในตลาดได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการจำหน่าย สมาชิกกลุ่มเกษตรกรหัวทะเลได้เปลี่ยนจากการขายส่งผ่านพ่อค้าคนกลาง มาเป็นการบริหารจัดการร้านอาหารและขายปลีกในชุมชนเอง ซึ่งช่วยลดขั้นตอนการขายและเพิ่มรายได้โดยตรงให้กับกลุ่ม ตัวอย่างเช่น การขายไข่เปิดที่ฟาร์มของตนเองในราคาที่เหมาะสม (ประมาณ 120-130 บาทต่อหน่วย) แม้ว่าจะต่ำกว่าการขายส่งทั่วไปแต่ช่วยเพิ่มกำไรและตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว

“เราทำร้านอาหารของเราเอง แล้วแบ่งขายด้วยขายปลีก ไม่ต้องไปขายส่ง”

“ใช่เปิดที่ฟาร์มเราไม่แยกเกรด รวมกันขาย ราคาประมาณ 130 บาท”

ส่วนในเรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและส่งเสริมการตลาด การลดต้นทุน การผลิตเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ราคาขายของสินค้าอยู่ในระดับแข่งขันได้ สมาชิกมีการวางแผนการขายผ่านระบบสั่งซื้อทางโทรศัพท์และใช้คุปองส่งเสริมการขายเพื่อรักษาลูกค้าประจำ ลดของเสียจากสินค้าค้างสต็อก และเพิ่มความสะดวกแก่ลูกค้าในหมู่บ้าน

“ถ้าลูกค้าประจำโทรสั่ง จะช่วยลดต้นทุนและรักษาราคาขายได้ดี”

“ลูกค้าประจำสั่งบ่อย ทำให้สินค้าไม่ตกค้าง”

ประกอบกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความสัมพันธ์ในชุมชนแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นในชุมชน สมาชิกช่วยกันแลกเปลี่ยนข้อมูลและสนับสนุนซึ่งกันและกันในการการตลาดและการบริหารธุรกิจ รวมถึงการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของกลุ่ม

“ลูกค้าชุมชนมักซื้อสินค้าสด ราคาถูก และมีลูกค้าประจำ”

“สมาชิกช่วยกันแบ่งปันความรู้ด้านการตลาดและการผลิต”

การวางแผนการผลิตและตอบสนองความต้องการการตลาดสมาชิกมีการประเมินปริมาณการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในชุมชน เพื่อป้องกันสินค้าค้างสต็อกและลดความสูญเสีย นอกจากนี้ยังมีแผนในการขยายช่องทางการขายและพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อรองรับลูกค้าใหม่และรักษาลูกค้าเดิมอย่างมีประสิทธิภาพ

“ต้องดูปริมาณการผลิตไม่ให้เกินความต้องการของลูกค้าในหมู่บ้าน”

“วางแผนทำการตลาดให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก”

การติดตามผลจากกลุ่มเกษตรกรห้วยทะเลชี้ให้เห็นว่าการพัฒนากลุ่มเกษตรกรในบริบทเศรษฐกิจท้องถิ่นนั้น จำเป็นต้องอาศัยการปรับตัวในหลายมิติ ทั้งด้านการจัดการผลิตภัณฑ์ การบริหารต้นทุน การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการส่งเสริมความร่วมมือภายในชุมชน ความสัมพันธ์และการสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิกถือเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและสร้างความยั่งยืนให้กับกลุ่ม นอกจากนี้ การวางแผนการตลาดและการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์อย่างรอบคอบ ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้กลุ่มสามารถแข่งขันและเติบโตได้ในตลาดปัจจุบัน

ในขณะเดียวกัน การนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาปรับใช้ในการบริหารจัดการและส่งเสริมการตลาด ช่วยให้เกษตรกรห้วทะเลสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารและตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็วและตรงจุด ซึ่งเป็นการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันยุคใหม่อย่างแท้จริง

- **ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้**

เกษตรกรห้วทะเลได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการปรับรูปแบบการผลิต เช่น การจัดการต้นทุน การวางแผนปริมาณผลิตให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด การเลือกใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น โทรศัพท์มือถือและโซเชียลมีเดีย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรับออเดอร์และสื่อสารกับลูกค้าอย่างรวดเร็ว

ตัวอย่าง :

- การรับออเดอร์ผ่านโทรศัพท์เพื่อลดของเสียและสินค้าค้างสต็อก
- การบริหารต้นทุนให้ราคาสินค้าสมเหตุสมผลและแข่งขันได้ในตลาด

- **ด้านการสร้างรายได้ในอาชีพ/การประกอบอาชีพเสริม/การเพิ่มรายได้**

เกษตรกรได้พัฒนาช่องทางการขายโดยเปลี่ยนจากขายส่งผ่านพ่อค้าคนกลางมาเป็นขายปลีกและเปิดร้านอาหารในชุมชน ทำให้สามารถควบคุมราคาและเพิ่มรายได้โดยตรง รวมทั้งใช้โปรโมชั่นและระบบคูปองเพื่อรักษาลูกค้าประจำ

ตัวอย่าง :

- ขายไข่เปิดในราคาที่เหมาะสม (120-130 บาทต่อหน่วย) โดยไม่ต้องแบ่งเกรด ทำให้ลดขั้นตอนและเพิ่มกำไร
- การเปิดร้านอาหารของกลุ่มในชุมชน เพื่อสร้างรายได้เสริมและเพิ่มช่องทางตลาด

- **ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต**

ความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสมาชิกช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน ทำให้เกิดความช่วยเหลือและสนับสนุนกันอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของสมาชิกดีขึ้น ทั้งในด้านรายได้และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

ตัวอย่าง :

- สมาชิกช่วยกันแบ่งปันประสบการณ์และความรู้ด้านการผลิตและการตลาด

- การลดความเสี่ยงของการขาดทุนด้วยการวางแผนผลิตและการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

- **ด้านการนำความรู้ไปเผยแพร่ / แบ่งปัน / ถ่ายทอด / ให้คำปรึกษา / เป็นวิทยากร ให้แก่ผู้อื่นเพื่อนำไปปฏิบัติ**

เกษตรกรมีการสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันภายในกลุ่ม และแบ่งปันประสบการณ์เกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการและการตลาด ซึ่งช่วยส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มและสร้างความมั่นใจในการพัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่อง

ตัวอย่าง :

- การพูดคุยแลกเปลี่ยนเทคนิคการจัดการและวิธีขายสินค้าปลีก
- การสนับสนุนและให้คำปรึกษาระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

- **ด้านการนำความรู้ไปต่อยอดความรู้ให้เป็นความรู้ใหม่ (พัฒนาความรู้ / สร้างนวัตกรรม)**

แม้ว่าบทสนทนาเน้นการพัฒนาการจัดการมากกว่า แต่มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการออเดอร์และการตลาด ซึ่งถือเป็นนวัตกรรมเชิงกระบวนการที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและลดต้นทุน

ตัวอย่าง :

- การใช้โทรศัพท์มือถือและโซเชียลมีเดียเป็นช่องทางการสื่อสารและขายสินค้า
- การติดตามข้อมูลสภาพอากาศและเทคนิคเกษตรผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อปรับแผนการผลิตอย่างเหมาะสม

- **ด้านการนำความรู้ไปเชื่อมโยงกับสมาชิกในกลุ่มอื่น ๆ เพื่อสร้างกลุ่มให้แข็งแรงและยั่งยืน**

เกษตรกรมีการสร้างความร่วมมือภายในกลุ่มอย่างใกล้ชิด และแบ่งปันข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกัน ช่วยสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในการจัดการตลาดและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังเปิดรับแนวคิดและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนากลุ่มให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

ตัวอย่าง :

- การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างสมาชิกเพื่อแก้ไข
ปัญหาต่าง ๆ
- การสนับสนุนซึ่งกันและกันในการวางแผนการผลิตและการตลาด

● ปัญหาและอุปสรรค

กลุ่มเกษตรกรประสบปัญหาเรื่องการไม่มีตลาดรองรับและขาดช่องทางจำหน่ายที่ชัดเจน พื้นที่บางส่วนมีข้อจำกัด เช่น ดินเค็ม ทำให้เพาะปลูกได้ยาก แม้จะมีความพยายามเลี้ยงสัตว์แบบอินทรีย์ แต่ยังคงพึ่งอาหารสำเร็จรูปเพราะยังไม่สามารถเลี้ยงเองได้เต็มรูปแบบ นอกจากนี้ยังขาดการสนับสนุนด้านบรรจุภัณฑ์ มาตรฐานสินค้า และการผลักดันผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นไปสู่ระดับ OTOP

● ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรต้องการการสนับสนุนเรื่องตลาดและการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับสินค้าในพื้นที่ พร้อมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง เสนอให้ต่อยอดผลิตภัณฑ์จากเกลือสินเธาว์เป็นสินค้าด้านวัฒนธรรมและสุขภาพ เช่น สเปเกลือหรือเกลืออาบน้ำ และอยากให้หน่วยงานเข้ามา “สอนถึงบ้าน” เข้าใจบริบทพื้นที่จริง เพื่อให้คำแนะนำที่เหมาะสมและนำไปใช้ได้จริง.

5.3 การติดตามผลการอบรมหัวข้อการปลูกพืชด้วยเกษตรอินทรีย์สมัยใหม่จากกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกร หมู่ 7 ตำบลหัวทะเล จังหวัดชัยภูมิ นำโดยคุณแจ้ว ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำกลุ่มเกษตรกร (098 567 7895) และคุณจตุพร (091 227 6005) ผู้ช่วยผู้นำกลุ่มเกษตรกร ปลูกหอมแดงและพืชผักอื่น ๆ เดิมใช้สารเคมีปลูก แต่ตอนนี้เปลี่ยนมาใช้เกษตรอินทรีย์อย่างช้า ๆ เพื่อให้ปลอดภัยต่อสุขภาพและลดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม กลุ่มได้เข้าร่วมอบรมความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ และนำความรู้ที่ได้มาใช้จริงในพื้นที่ พร้อมตั้งกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน เพื่อช่วยกันทำงานและขายสินค้าให้ดีขึ้น บางคนยังทำผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น น้ำพริกหอมเจียว กบยาหม่องสมุนไพร เพื่อเพิ่มรายได้ ในการปลูกกลุ่มใช้สารชีวภาพ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา และสาร NPV แทนสารเคมี เพื่อควบคุมแมลงศัตรูพืช และใช้ขี้ไก่แห้งปรับปรุงดิน แม้จะมีค่าใช้จ่ายมากกว่าปุ๋ยเคมี แต่ช่วยทำให้ดินดีขึ้นและผลผลิตดีขึ้น กลุ่มก็สนใจจะลองใช้จุลินทรีย์สังเคราะห์แสงเพื่อช่วยบำรุงดินและต้นไม้ แต่ยังไม่ได้เริ่มใช้จริง

